

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax
Romani language

Luka
**The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax
Romani language**

© 2018.

Language: Arli (Romani, Vlax)

Dialect: Arli

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-02-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Feb 2024 from source files dated 23 Feb 2024
0ae3729f-5fc8-5aa0-b49a-b7759ad04491

Contents

Luka	1
----------------	---

O evandelje e Lukasoro

Uvod

¹ Cenimeja Teofile, but džene lelje te pisinen oto događaja save ule maškar amende. ² On pisinde adahar sar so vaćerde amende okola kola taro anglunipe dikhle adala događaja hem kola inele sluge zako e Devlesoro lafi. ³ Adahar hem me, palo adava so taro anglunipe šukar ispučljum sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav, ⁴ te šaj ove uverime dai čače sa adava so injan sikavdo.

O andeo phenela so ka bijandol o Jovan o Krstitelj

⁵ Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko e izraelconengoro, oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. ⁶ O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel, adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonja e Gospodesere. ⁷ Olen na ine čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile.

⁸ Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandlja ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. ⁹ Ov, palo adeti e sveštenikonengoro, barbuteja inele izabirime te đerdini ko Hram e Gospodesoro hem te kadini. ¹⁰ Sar o Zaharija kadini ine ano Hram, sa edobor narodo molini pe ine avri.

¹¹ A ano Hram e Zaharijase mothovđa pe o andeo e Gospodesoro, kova terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. ¹² Kad o Zaharija dikhla le, uzinemirinda pe hem but darandilo.

¹³ A o andeo phenda lese: "Ma dara, Zaharija! O Devel šunđa ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. ¹⁴ Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol, ¹⁵ adalese so ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaće ano vođi. ¹⁶ Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. ¹⁷ Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe e prorokosoro e Ilijasoro. Ka mirini e daden lengere čhavencar hem okolen so na šunena ka irini nakori mudrost e pravednikonengiri. Te pripremini e narodo te oven spremna zako e Gospodesoro aviba."

¹⁸ I o Zaharija pučlja e andeo: "Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali."

¹⁹ A o andeo phenda lese: "Me injum o Gavrilo, o andeo kova terdola anglo Devel. Ov bičhalda man te vaćerav tuja hem te anav će akava šukar lafi. ²⁰ I ače, ka ove laloro, naka šaj te vaćere sa di o dive kad adava ka ovel, adalese so na verujinđan mle lafendje save ka pherđoven ano pravo vreme."

²¹ Sar o andeo vaćeri ine e Zaharijaja, o narodo kova adžićerđa avri čudinda pe so o Zaharija edobor ačhilo ano Hram. ²² A kad o Zaharija ikili, našti ine te vaćeri olencar. Čerela ine nesar te mothoj lende vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da ole ine vizija ano Hram.

²³ Kad pherdile o dive oti lesiri služba ano Hram, o Zaharija irindā pe čhere. ²⁴ Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni hem pandž masek na iklili avri taro čher. Phenda: ²⁵ "O Gospod čerda te šaj ačhovav khamni. Akana mothovđa maje pli milost hem cidindā mli lađ anglo manuša."

O andeo phenela e Marijače so ka bijani e Isuse

²⁶ Kad i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalđa ple andeo e Gavrilo ki diz Nazaret ani regija Galileja. ²⁷ Adari valjanda te legari o lafi e Marijače koja pana inele čhaj. Oj inele mangli e murše palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro.

²⁸ Kad alo o andeo, phendā e Marijače: "Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tute!"

²⁹ A i Marija but uzinemirinda pe zbog e andeosere lafija, i pučlja pe so šaj te značini adava pozdrav.

³⁰ A o andeo phenđa laće: "Ma dara, Marije! O Devel mothovđa će pli milost! ³¹ Ače, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. ³² Ov ka ovel baro hem ka vičini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le o presto lesere pradadesoro e Davidesoro. ³³ Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj."

³⁴ Tegani i Marija pučlja e andeo: "Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čhaj?"

³⁵ A o andeo phenđa laće: "O Sveti Duho ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vičini pe Čhavo e Devlesoro. ³⁶ Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. I oj, kolaće sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. ³⁷ Adalese so o Devel sa šaj te čerel!"

³⁸ Tegani i Marija phenđa: "Ače, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi."

I o andeo dželo olatar.

I Marija džala te dikhel e Jelisaveta

³⁹ Adala dive i Marija spreminja pe hem siđardā ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. ⁴⁰ Kad resli adari, đerdindā ko čher e Zaharijasoro hem pozdravindā e Jelisaveta.

⁴¹ I kad i Jelisaveta šundā e Marijakoro pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdindā olaće ano vođi, aoj pherdili e Svetone Duhova. ⁴² I bare glasoja phenđa e Marijače: "Najblagoslovime injan maškaru đuvlja hem blagoslovime o čavoro kole akhareja ano vođi! ⁴³ Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. ⁴⁴ Adalese so, kad šundum to pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdindā maje ano vođi. ⁴⁵ Blago tuće so verujindan da ka ovel adava so phenđa će o Gospod!"

I Marija hvalini e Devle

⁴⁶ Tegani i Marija phenđa:

"Mlo vilo barjari e Gospode;

⁴⁷ Mlo duho radosno ano Devel, ano mlo Spasitelj,

⁴⁸ so ulo milostivno upri poniznost ple sluškinjakiri.

I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli,
 49 adalese so bare šukaripa čerđa maje o Zoralo Devel
 kasoroi anav sveto!
 50 Ovi milostivno e manušendje tari generacija ki generacija
 kola darana olestar.
 51 Ple zorale vasteja čerđa bare buća;
 rasfrdinda e manušen kolai barikane ano pumare vile.
 52 Peravđa e vladaren taro lengoro prestolje,
 a vazdinda e poniznonen.
 53 Čaljardža e bokhalen šukaripnaja,
 a čučen muklja e barvalen.
 54 Pomožindža e Izraelconendje, ple slugende.
 Na bisterđa te ovel milostivno
 55 e Avraameš hem lesere potomkonendje zauvek,
 sar so dindža plo lafi amare pradadende."

56 I Marija ačhili e Jelisavetaja đi sar trin masek, i tegani irindja pe čhere.

Bijandilo o Jovan o Krstitelj

57 A kad alo o vreme i Jelisaveta te bijani, bijandža murše. 58 Kad lakiri familija hem lakere komšije šunde so o Gospod mothovđa laće bari milost, radujinde pe olaja. 59 A kad e čavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav - Zaharija, 60 ali i Jelisaveta phendā: "Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!"

61 A on phende laće: "Niko te familijatar na vičini pe adahar." 62 I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del ple čavore.

63 Tegani o Zaharija rodindja te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisindža: "Lesoro anavi Jovan."

I sare začudinde pe.

64 I otojekhvar e Zaharijasoro muj phravdilo hem šaj ine palem te vaćeri, i lelja te slavini e Devyle.

65 I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vaćerđa pe adalestar so ulo. 66 I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: "Akava čavoro isi te ovel baro manuš. Čaćei upro leste o vas e Gospodesoro."

O Zaharija prorokujini e Mesijastar hem e Jovanestar

67 A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhoja hem prorokujindža:

68 "Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese,
 adalese so alo hem otkupinda ple narodo!
 69 Vazdinda amendje e zorale Spasitelje
 oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro,
 70 sar so vaćerđa pana angleder
 prekalo muja ple svetone prorokonengere.
 71 Vazdinda amendje zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljen-
 dar
 hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen.
 72 Mothovđa milost amare pradadende
 hem ispunindža plo sveto savez,

73 i sovli savi halja e Avraame se amare pradadese:

74 so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar
te šaj služina lese bizi dar

75 ani svetost hem ani pravednost anglo leste sa đikote injam dživde.

76 A tu Jovane, mlo čavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare Devlesoro,

adalese so ka dža anglo Gospod te pripremine lese o drom.

77 Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje
prekalo oprostiba lengere grehija

78 zbgog amare Devlesoro milosrdno vilo

palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljojba e khamesoro,

79 te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri,
te legari amen ko drom oto mir."

80 A o čavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Kad barilo,
živinđa ani pustinja sa đikote na iklilo anglo Izraelci te propovedini.

2

O Isus bijandilo

1 Aano adava vreme kad o Jovan bijandilo, e rimesoro caro o Avgust naredindā te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo. 2 Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije vladini ine ani Sirija. 3 I sa o manuša džele ko dizja kaj bešle ine lengere preci te prijavinen pe zako popis. 4 Ađahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. 5 Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. 6 I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. 7 I bijandila ple prvone čhave. Paćardā le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostonica na inele than olenđe.

O anđelja vaćerena e pastirende so bijandilo o Spasitelj

8 Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. 9 I otojekhvar o anđeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile.

10 A o anđeo phendā lende: "Ma daran! Ače, anava tumenđe šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušende! 11 Avdive, ani e Davidesiri diz bijandilo tumenđe o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. 12 A palo akava znako ka pendžaren le: ka arakhen e čavore paćarde hem sar pašljola ano jasle."

13 Otojekhvar uzalo anđeo mothovđa pe bari vojska e anđelendar savi hvalinda e Devle vaćerindoj:

14 "Slava ko učipe e Devlese,

a ki phuv mir e manušende kolencar o Devel zadovoljno!"

15 I kad o anđelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: "Hajde te dža di o Vitlejem hem te dikha adava so phendā amendē o Gospod."

16 I džele sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čhavore sar pašljola ano jasle. **17** A kad dikhle e čhavore, vaćerde averende sa so ine lende phendo e čhavorestar. **18** I inele zadirime sare kola šunde adava so o pastirija vaćerde. **19** A i Marija sa adava garavđa pese ano vilo hem razmislinda adalestar. **20** I o pastirija dželefse slavindoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle baš ađahar sar so ine lende phendo.

21 Kad nakhle ofto dive, kad e čhavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus – sar so vičindja le o andeo angleder so i Marija ačhili khamni.

E Isuse anena ko Hram

22 Kad alo o vreme zako adeti i daj te očistini pe palo e Mojsijasoro zakoni, o Josif hem i Marija ande e Isuse ano Hram ko Jerusalim te preden le e Gospodese **23** (sar soi pisime ano zakoni e Gospodesoro: “Đijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese”) **24** hem te den žrtva (sar soi phendo ano zakoni e Gospodesoro: “duj tikore golubija ili duj terne golubija”).

O Simeon prorokujini

25 A ano Jerusalim inele jekh manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžićeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconen, hem o Sveto Duho inele upro leste. **26** O Sveto Duho mothovđa lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Gospodesere Mesija. **27** I o Sveto Duho phenda lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čhavore e Isuse ano Hram sar te čeren o adeti savoi palo Zakoni. **28** Kad o Simeon dikhla e čhavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalindja e Devle vaćerindoj:

29 “Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir
sar so phendan maje.

30 Adalese so mle jačha dikhle to spasenje,
31 savo spremindan anglo sa o nacije.

32 Akava spasenje ka ovel svetlost te mothoj tut avere naciјende
hem ka anel slava te narodose, e Izraelconende.”

33 E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vaćerđa olestar.

34 Tegani o Simeon blagoslovindja len hem phendā e Marijaće, e Isusesere dajaće: “Dikh, akavai čhavoro birime te čerel buten te peren hem te ušten ano Izrael. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. **35** Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislijia. A o mači ka posaj ti duša.”

I Ana zahvalini e Devlese zako Mesija

36 A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanuilesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živindja ple romeja, **37** a palo adava živindja sar udovicā di oftovardešu štarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavindja e Devle ano postiba hem ano moliba. **38** I samo so o Simeon završindja ple vaćeribnaja, i Ana nakhini di o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lelja te vaćeri e čhavorestar sarijende adari kola adžićerde upro Devel te otkupini o Jerusalim.

39 Kad o Josif hem i Marija čerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. **40** A o čavoro barjola ine hem zoraljola. Pherđola ine mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste.

O čavoro o Isus vaćeri e učiteljencar ano Hram

41 E Isusesoro dad hem i daj đijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalim. **42** Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olencar adari te slavini o prazniko. **43** Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelje te džanfse, a na džande so lengoro čavo o Isus ačhilo ano Jerusalim. **44** Sar mislinde dai o Isus maškaru manuša kola putujinde olencar, džele jekh dive phirindoj, a onda lelje te roden le maškaru pumarende hem maškaru pendžarutne. **45** I kad naštī ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalim te roden le. **46** I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaru e verakere učitelja, sar šunela len hem pučela len. **47** I sare kola šunde e Isuse, divinde pe zako lesoro džandipe hem zako lesere odgovorija.

48 I kad dikhla le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenda lese: "Mlo čavo, vaćer sose adava čerđan amendē? To dad hem me but darandiljam hem rodindam tut!"

49 A o Isus pučla len: "Sose rodinđen man? Na džanđen li so valjani te ovavano čher mle Dadesoro?"

50 A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglja te phenel lende adaleja.

51 I palo adava, o Isus irinda pe olencar ko Nazaret hem ine lende poslušno. A lesiri daj garavđa pese ano vilo sa adava so ulo. **52** A o Isus ulo po mudro hem barjola ine ano telo, hem sa više barjola ine ano jačha e Devlese hem e manušende.

3

O Jovan o Krstitelj pripremini o drom e Isusese

1 Kad o caro o Tiberija vladinđa upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinđa ani Judeja, o Irod vladinđa ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinđa ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinđa ani Avilina, **2** hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. **3** I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušende da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lende oprostime o grehija. **4** Sar so angleder pisinda o proroko o Isaija, o Jovan inele

"o glaso so vičini ani pustinja:
Pripreminen o drom e Gospodese,
ravnonen lese o droma!"

5 Dijekh dolina te pherdol
a dijekh planina hem brego te peren!
O bange droma te oven ispravime
a o neravna droma te oven ravnome!
6 I sa o manuša ka dikhene Devlesoro spasenje."

⁷ Akava o Jovan vaćerđa butende kola iklile te krstini len: "E sapengere čhavalen! Ko vaćerđa tumende da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela? ⁸ Tumare životeja mothoven da čače pokajinden tumen! I ma mišlinen dai dovoljno te phenen: 'Amaroi prasad o Avraam.' Phenava tumende da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraamese. ⁹ Ače o tover oto sudo e Devlesoroi već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I dijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag."

¹⁰ A o narodo pučlja le: "So valjani te čera?"

¹¹ O Jovan phenda lendje: "Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te čerel isto ađahar."

¹² Nesave carinici da ale te krstini len o Jovan, i pučle le: "Učitelju, so amen te čera?"

¹³ A ov phenda lendje: "Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumende te roden."

¹⁴ I nesave vojnici da pučle e Jovane: "A so amen te čera?"

A ov phenda lendje: "Nikastar ma len love ki sila ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna tumara plataja."

¹⁵ A o narodo adžicerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan adava. ¹⁶ Adalese o Jovan phenda sarijende: "Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostoјno ni o dorikha otu obuća te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhoja hem jagaja. ¹⁷ Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o div taro ljsuke. O div ka čhivel pese ki šupa, a o ljsuke ka tharel jagaja savi nikad na mudardola." ¹⁸ Ađahar, sar hem bute avere lafencar o Jovan vaćerđa lendje o Šukar lafi.

¹⁹ A e vladare e Irode o Jovan ukorinda adalese so lelja romnjaće ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buća save čerđa. ²⁰ Tegani o Irod čerđa aver bišukaripe: čhivđa e Jovane ko phandlipe.

O Jovan krstini e Isuse

²¹ Kad sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar o Isus molini pe ine, phravdilo o nebo, ²² a o Svetu Duho hujlilo upro leste ano oblik e golubesoro. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: "Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tuja injum bahtalo!"

E Isusesoro poreklo

²³ O Isus počindā pli služba anglo narodo kad inole di ko trijanda berš. O narodo smatrinda dai o Isus čhavo e Josifesoro.

O Josif inele čhavo e Ilijasoro.

²⁴ O Ilija inele čhavo e Matatesoro.

O Matat inele čhavo e Levijesoro.

O Levije inele čhavo e Melhisoro.

O Melhi inele čhavo e Janajesoro.

O Janaj inele čhavo e Josifesoro.

²⁵ O Josif inele čhavo e Matatijesoro.

O Matatije inele čhavo e Amosesoro.

O Amos inele čhavo e Naumesoro.

O Naum inele čhavo e Eslijasoro.

O Eslja inele čhavo e Nangejesoro.
26 O Nangej inele čhavo e Maatesoro.
O Maat inele čhavo e Matatijesoro.
O Matatije inele čhavo e Semeinesoro.
O Semein inele čhavo e Josihesoro.
O Josih inele čhavo e Jodasoro.
27 O Joda inele čhavo e Joananesoro.
O Joanan inele čhavo e Risasoro.
O Risa inele čhavo e Zorovavelesoro.
O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro.
O Salatiil inele čhavo e Nirisoro.
28 O Niri inele čhavo e Melhisoro.
O Melhi inele čhavo e Adisoro.
O Adi inele čhavo e Kosamesoro.
O Kosam inele čhavo e Elmadamesoro.
O Elmadam inele čhavo e Iresoro.
29 O Ir inele čhavo e Isusesoro.
O Isus inele čhavo e Eliezeresoro.
O Eliezer inele čhavo e Jorimesoro.
O Joram inele čhavo e Matatesoro.
O Matat inele čhavo e Levijesoro.
30 O Levije inele čhavo e Simeonesoro.
O Simeon inele čhavo e Judasoro.
O Juda inele čhavo e Josifesoro.
O Josif inele čhavo e Jonamesoro.
O Jonam inele čhavo e Eliakimesoro.
31 O Eliakim inele čhavo e Melejasoro.
O Meleja inele čhavo e Menasoro.
O Mena inele čhavo e Matatasoro.
O Matata inele čhavo e Natanesoro.
O Natan inele čhavo e Davidesoro.
32 O David inele čhavo e Jesejesoro.
O Jesej inele čhavo e Jovidesoro.
O Jovid inele čhavo e Voozesoro.
O Vooz inele čhavo e Salmonesoro.
O Salmon inele čhavo e Naasonesoro.
33 O Naason inele čhavo e Aminadavesoro.
O Aminadav inele čhavo e Adminesoro.
O Admin inele čhavo e Arnisoro.
O Arni inele čhavo e Esromesoro.
O Esrom inele čhavo e Faresesoro.
O Fares inele čhavo e Judasoro.
34 O Juda inele čhavo e Jakovesoro.
O Jakov inele čhavo i Isaakesoro.
O Isaak inele čhavo e Avraamesoro.
O Avraam inele čhavo e Tarasoro.
O Tara inele čhavo e Nahoresoro.
35 O Nahor inele čhavo e Seruhesoro.
O Seruh inele čhavo e Ragavesoro.
O Ragav inele čhavo e Falekesoro.
O Falek inele čhavo e Everesoro.
O Ever inele čhavo e Salasoro.

- 36** O Sala inele čhavo e Kainamesoro.
 O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro.
 O Arfaksad inele čhavo e Simesoro.
 O Sim inele čhavo e Nojesoro.
 O Noje inele čhavo e Lamehesoro.
- 37** O Lameh inele čhavo e Matusalasoro.
 O Matusala inele čhavo e Enohesoro.
 O Enoh inele čhavo e Jaretesoro.
 O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro.
 O Malaleil inele čhavo e Kainamesoro.
- 38** O Kainam inele čhavo e Enosesoro.
 O Enos inele čhavo e Sitesoro.
 O Sit inele čhavo e Adamesoro.
 O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4*E Isuse ki pustinja kušini o beng*

1 A o Isus, pherdo e Svetone Duhoja, irindā pe tari len Jordan; i oto Duho inele legardo ki pustinja, **2** kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, a kad nakhle adala dive, tegani bokhalilo.

3 I o beng phendā lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro."

4 A o Isus phendā lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'O manuš naka živini samo oto maro.'"

5 I o beng legarda le ko učo than hem otojekhvar mothovđa lese sa o carstvija e phuvjakere, **6** i phendā lese: "Tuće ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava.

7 Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo."

8 I o Isus phendā lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!'"

9 I o beng anda le ko Jerusalim hem čhivđa le upro najučo than e Hramesoro hem phendā lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, frde tut akatar tele! **10** Adalese soi pisime:

'Ka naredini ple andželendē te arakhen tut,

11 te akharen tut ko vasta

te na khuve tut preja ko bar.'

12 O Isus phendā lese: "Hem akavai phendo ko Sveto lil:
 'Ma kušin e Gospode, te Devle.'"

13 I kad završindā dijekh kušnja, o beng cidindā pe olestar di nesavi aver prilika.

O Isus sikaj ani Galileja

14 I o Isus irindā pe ki regija Galileja ano zoralipe e Duhosoro, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. **15** I sikavđa e manušen olendē ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar.

E Isuse ispudinenata Nazaret

16 I o Isus alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko savato, derdindā ki sinagoga. Uštino te čitini, **17** a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isaijasoro. Ov phravđa o lil hem arakhlja o than kaj inele pisime:

18 "O Duhoi e Gospodesoro upra mande,
adalese so pomazinda man
te vaćerav o šukar lafi e čororende.

Bičhalda man te proglasinav e phandlende da ka oven oslobodime,
e kororenđe da ka irini pe lende o dikhiba,
e mučimendje da ka oven slobodna,

19 te proglasinav o adžicerdo berš oti e Gospodesiri milost."

20 Tegani phandlja o lil, irindja le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste.

21 A o Isus lelja te vaćeri lende: "Avdive pherdile akala lafija save šundēn tumare kanencar."

22 I sare šukar vaćerde olestar hem inele zadirvime oto šukar lafija save iklike lesere mujestar, i vaćerde: "Nane li ov e Josifesoro čhavo?"

23 A ov phenda lende: "Čače ka vaćeren maje akaja poslovica: 'Doktore, sasljari korkore tut!' So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj bariljan."

24 I phenda: "Čače, vaćerava tumende, nijekh proroko nane prihvati me ano plo than kaj barilo. **25** I čače, vaćerava tumende, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ano vreme, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i ulo baro bokhalipe ki sa i phuv. **26** I nijekhaće olendar na inele bičhaldo o Ilija sem e udovicaće ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon. **27** I inele but gubavci ano Izrael ano vreme e prorokosoro e Jelisejesoro, i nijekh olendar na inele sasljardo, sem o Neman o Sirijco."

28 I sare ani sinagoga pherdile holi kad šunde adava. **29** I uštine hem ispudinde le tari diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. **30** Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo.

O Isus ispuđini e demone e manuštar

31 I o Isus hujlilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavđa e manušten ko savato. **32** I on inele zadirvime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vaćeriba inele ano autoritet.

33 A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere bišukare duhoja hem oto sa o glaso vičinda: **34** "Oh, so mangeja amendar, Isuse Nazarećanine? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro."

35 Tegani o Isus ukorindja le: "Phand to muj hem ikljov olestar!"

I o demoni frdinda le ki phuv anglo sarijende, iklilo olestar hem ni hari na dukhavđa le.

36 I sare but začudinde pe hem vaćerde jekh avereja ađahar: "Savo li vaćeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e bišukare duhende te ikljon i onda ikljona?"

37 I o glaso e Isusestar šundilo ko sa o pašutne thana.

O Isus sasljari e Petresere sasuja hem bute averen

38 O Isus iklilo tari sinagoga hem dželo ko čher e Simonesoro. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. **39** I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagaće hem oj muklja la. I odmah uštini hem lelja te poslužini len.

⁴⁰ Kad o kham hujilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra dijekheste olendar čhivda ple vasta hem sasljarđa len.

⁴¹ A butendar da iklile o demonja vičindoj hem vaćerindo: "Tu injan o Čhavo e Devlesoro!"

O Isus pretiñda len hem na muklja lendje te vaćeren adalese so džande dai ov o Hrist.

⁴² Kad dislilo, o Isus iklilo tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale di leste hem na mukena le ine te džalfse olendar.

⁴³ A ov phenda lende: "I ko avera dizja valjani te vaćerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so zako adava injum bičhaldo."

⁴⁴ I o Isus nastavinda te propovedini ano e judejakere sinagoge.

5

O Isus vičini e prvine učenikonen

¹ A jekhvar but džene gurinđe pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero. ² I dikhla duj čamcija uzalo jezero savendar iklile o manuša kola dolena mačhen adalese so thovena ine pumare mreže. ³ I đerdindja ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinda le te cidel pe hari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavđa e narodo.

⁴ A kad završindja o vaćeriba, phenda e Simonese: "Dža e čamcoja ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen." ⁵ A o Simon phenda: "Gospodarona, sa i rat trudindam amen i ništa na dolindam, te tu pheneja, ka frdav o mreže." ⁶ I kad čerde adava, dolinde sa edobor mačhen i lengere mreže lelje te pharavđon. ⁷ I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lendje. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherđon pani.

⁸ A kad dikhla adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vaćerindo: "Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!" ⁹ Adalese so i dar prelejla ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. ¹⁰ Adahar da i dar dolindja e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala.

I o Isus phenda e Simonese: "Ma dara! Od akana manušen ka dole." ¹¹ I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem dželete palo leste.

O Isus sasljari e gubavco

¹² I jekhvar o Isus inele ki nesavi diz, i nekotar anglo leste iklilo manuš pherdo gubaja. So dikhla e Isuse, pelo anglo leste mujeja di phuv hem molinda le vaćerindo: "Gospode, te mangeja, šaj te sasljare man!"

¹³ I o Isus pružindja plo vas, dolindja le hem phenda: "Mangava, ov sasljardo!" I otojekhvar i guba cidindja pe olestar. ¹⁴ Tegani naredindja lese: "Ma vaćer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva zako to očistiba, sar so naredindja o Mojsije, zako svedočanstvo olende."

¹⁵ A o glaso e Isusestar šundjola ine sa po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. ¹⁶ A ov cidela pe ine ko čuče thana hem molini pe.

E Isuse isi pravo te oprostini o grehija

¹⁷ I jekh dive o Isus sikavđa ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalim, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. ¹⁸ I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. ¹⁹ I adalese so taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, uklinde upro čher, čerde rupa ko tavani hem adathar mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus.

²⁰ I kad o Isus dikhļa lengiri vera, phendā: "Manušeja, oprostimei če te grehija!"

²¹ I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pučle pe ana pumende: "Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?"

²² A o Isus džanda lengere mislijia, i phenda lende: "Sose adahar mislinena? ²³ Soi po lokhe te phenel pe: 'Oprostimei če te grehija' ili te phenel pe: 'Ušti hem phir'? ²⁴ Ka dokažinav tumende da man, e Čhove e manušesere, isi pravo ki phuv te oprostinav o grehija." Tegani phendā e manušese kova našti ine te phirel: "Tuće vaćerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!"

²⁵ I o manuš odmah uštino anglo lende, lelja i nosiljka hem dželo čhere slavindoj e Devle. ²⁶ I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vaćerde: "Avdive dikhļjam bare čudesija!"

O Isus alo te vičini e grešnikonen ko pokajiba

²⁷ I palo adava, o Isus iklilo adathar hem dikhļa e cariniko palo anav Levije sar bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phendā lese: "Phir pala mande!" ²⁸ I ov uštino, ačhavđa sa hem dželo palo leste.

²⁹ I o Levije spreminda lese baro hajba pese ano čher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olencar uzalo astali. ³⁰ Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar lelje te buninen pe vaćerindoj e Isusesere učenikonende: "Sose tumen hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonencar?"

³¹ I o Isus phendā lende: "E sastende na valjani doktori, nego e nambormende. ³² Me na aljum te vičinav ko pokajiba e pravednikonen, nego e grešnikonen."

E Isusesoroi sikaviba nevo

³³ A on phende lese: "E Jovanесere e Krstiteljesere učenici but postinena hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a te učenici hana hem pijena."

³⁴ A o Isus phendā lende: "Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kadi olencar o mladoženja? ³⁵ Ali ka aven o dive kad o manuša ka len lendar e mladoženja. Tegani, ko adala dive, ka postinen."

³⁶ I vaćerđa lende akaja uporedba: "Niko na sivela o kotor e neve fostanestar ko purano fostani sar te pherel i rupa; adalese so hem o nevo ka pharavđol, a ko purano naka avel o kotor e nevestar. ³⁷ I niko na čhorela i nevi mol ano purane morčha. Te čerđa pe adahar, kad i nevi mol ka zreloni, ka pharaj o morčha hem ka čhordđol, a o morčha ka oven uništimo. ³⁸ Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano neve morčha. ³⁹ I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vaćeri: 'dovoljnoi i purani'."

6*O Isus po baro hem oto savato*

¹ Ko jekh savato o Isus nakhino maškarō njive. A lesere učenici čedinde e dživesoro klaso, morde le vastencar hem hale.

² Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena adava so palo Zakoni na tromał pe ko savato?"

³ O Isus phenda lende: "Na čitinden li ano Sveto lil adava so čerđa o David kad bokhalile ov hem okola so inele oleja? ⁴ Čerdinda ano čher e Devlesoro, lelja hem halja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonendē, hem čak dinđa le okolendē so inele oleja te han."

⁵ I phenda lende: "Me, o Čavo e manušesoro, injum gospodari e savatesoro."

O Isus sasljari ko savato

⁶ Ko aver savato, o Isus čerdinda ki sinagoga hem sikavđa. I adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. ⁷ Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le.

⁸ A ov džanda lengere mislijha hem phenda e manuše se kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!"

I ov uštino hem terđino.

⁹ A o Isus phenda lende: "Te pučav tumen: so tromał pe te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe o dživdipe ili te uništini pe?"

¹⁰ I dikhindoj ano sarijende, phenda lese: "Pružin to vas!"

I ov čerđa ađahar hem lesoro vas ulo sasto. ¹¹ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vaćerde maškara pumende so šaj te čeren e Isuseso.

O Isus birini dešuduje apostolen

¹² Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. ¹³ Kad dislilo, vičinda kora peste ple učenikonen hem birinda olendar dešudujen, kolen vičinda apostolja:

¹⁴ e Simone kole vičindā Petar,

hem lesere phrale e Andreja,

e Jakove

hem e Jovane,

e Filipe

hem e Vartolomeje,

¹⁵ e Mateje

hem e Toma,

e Jakove e Alfejesere čhave

hem e Simone kovai vičime Zilot,

¹⁶ e Juda e Jakovesere čhave, hem e Juda e Iskariote, kova ulo izdajniko.

O Isus sikaj oto bahtalipe hem oto pharie

¹⁷ I o Isus huljindoj olencar, terđino ko ravno than. A adari inele sa edobor lesere učenici hem but narodo taro but thana e judejakere, di hem tari diz Jerusalim, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. ¹⁸ Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslike hem okola kolen mučinde o bišukar duhija. ¹⁹ I sa

o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarijen.

20 I o Isus dikhla ano ple učenici, i lelja te vaćeri:

“Bahtale injen tumen o čorore,
adalese soi o carstvo e Devlesoro tumaro!

21 Bahtalei okola kolai akana bokhale,
adalese so o Devel ka čaljari tumen!

Bahtalei okola kola akana rovena,
adalese so ka asan!

22 Bahtale injen kad o manuša mrzinena tumen,
kad odbacinena tumen, uvredinena tumen
hem lađarena tumen da injen bišukar

adalese so verujinena ana mande, ano Čavo e manušesoro!

23 Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžičeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so, ađahar čerena ine hem lengere pradada e prorokonencar.

24 Ali jao tumendē e barvalendē,
adalese so već leljen tumari uteha!

25 Jao tumendē kola akana injen čaljarde,
adalese so ka oven bokhale!

Jao tumendē kola akana asana,
adalese so ka tugujinen hem ka roven!

26 Jao tumendē kad sa o manuša vaćerena šukar tumendar,
adalese so ađahar vaćerena ine hem lengere pradada e hovavne prorokonendar.”

Mangen tumare neprijateljen

27 “A vaćerava tumendē so šunena: Mangen tumare neprijateljen! Čeren šukaripe okolendē so mrzinena tumen! **28** Blagoslovinen okolen so dena tumen armanja! Molinen tumen okolende so čerena tumendē bišukaripe! **29** Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to ogrtači, ma zabranin te lel tutar hem o gad. **30** De dijekhese kova rodela tutar nešto, hem te neko lela okova soi klo, ma rode adava palal. **31** I sar so mangena avera te čeren tumendē, ađahar čeren tumen olende.

32 Te mangena samo okolen kola tumen mangena, savi pohvala šaj te dobinen? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena.

33 Ađahar da, te čerđen šukaripe okolende kola tumendē čerena šukaripe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici čerena ađahar. **34** Te dindēn ko zajam love okolende kastar adžičerena te irinen tumendē, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lende edobor.

35 Nego, mangen tumare neprijateljen, čeren lende šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžičeriba te irini pe tumendē adava! I o Devel ka del tumen bari nagrada. I ka oven čhave e Najbaresere, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo bišukar. **36** Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo!”

O Isus sikaj te na sudina averen

³⁷ "Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumende! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumende!

³⁸ Den hem ka del pe tumende: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepherdi ka čhivel pe tumende ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumende."

³⁹ I vaćerda lende akaja uporedba: "Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? ⁴⁰ Nane o učeniko upreder o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel samo sar plo učitelj.

⁴¹ A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? ⁴² Sar šaj te phene te phralese: 'Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh', a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh' Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar."

So ikljola oto šukar hem oto bišukar vilo

⁴³ "Nijekh šukar kaš na dela bišukar plod, sar so nijekh bišukar kaš na dela šukar plod. ⁴⁴ Adalese so đijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. ⁴⁵ E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i ađahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vaćeri adava sojai lesoro vilo perherdo."

E Isusesoroi sikaviba šukar temelji

⁴⁶ "Sose vičinena man: 'Gospode, Gospode!', a na čerena okova so vaćerava? ⁴⁷ Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumende upra kastei: ⁴⁸ Ovi upro manuš kova čerindoj plo čher handlja hem čerda hor, čerda o temelji upro bar hem vazdinđa o čher. I kad ale o panja, i len khuvđa ko adava čher, ali naštī ine te potresini le adalese soi čerdo šukar.

⁴⁹ A okova kova šundža mle lafija, a na čerda len, ovi upro manuš kova čerda plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvđa i len hem otojekhvar peravđa le, i oto čher uli bari ruševina."

7

E kapetanesiri zorali vera

¹ A kad o Isus završindja plo vaćeriba anglo narodo, đerdinđa ki diz Kafarnaum. ² A jekhe rimjanengere kapetane, kova inele upreder šel vojnici, ine sluga kova inele namborme, anglo meriba, a ceninđa le. ³ I kad o kapetani šundža e Isuses, bičhalda koro leste nesave jevrekengere starešinen te pučen le te šaj avel te sasljari lesere sluga.

⁴ A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vaćerindo: "Ov zasluzini te čere lese adava, ⁵ adalese so mangela amare narodo, a čerda amende hem sinagoga."

⁶ I o Isus dželo olencar.

A kad inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalda lese ple amalen vaćerindo: "Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostojo te đerdine maje ko čher. ⁷ Adalese na dikhlijum man dostojo te avav di tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. ⁸ Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekhese

vaćerava: 'Dža!', i ov džala. A averese vaćerava: 'Ava!', i ov avela. A mle slugase vaćerava: 'Ćer adava!', i ov čerela."

⁹ A kad o Isus šundja adava olestar, iznenadinda pe, irindja pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phenda: "Vaćerava tumendje, na arakhljum nijekhe ano Izrael te ovel le esavki vera."

¹⁰ I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste.

O Isus vazdela taro mule e udovicakere čhave

¹¹ Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja džele lesere učenici hem but narodo. ¹² A kad alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoro pe dajaće koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave.

¹³ I kad dikhla la o Gospod, pelo lese žal olače hem phenda laće: "Ma rov!"

¹⁴ I alo paše hem dolindja pe upro nosilja, i tegani okola so akharde terdine.

A o Isus phenda: "Ternej, tuće vaćerava, ušti!"

¹⁵ I o mulo beštino hem lelja te vaćeri, i o Isus dindja le lesere dajaće.

¹⁶ Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vaćerindo: "Baro proroko iklico maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!"

¹⁷ I adava šundilo ki sa i phuv e jevregengiri hem ko sa o pašutne thana.

O Isus vaćeri dai čače o Jovan proroko

¹⁸ I sa adava e Jovanese e Krstiteljese vaćerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičindja kora peste nesave dujen ple učenikonendar ¹⁹ hem bičhalda len koro Gospod o Isus vaćerindo: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžićera avere?"

²⁰ I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalda amen kora tute vaćerindo: 'Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžićera avere?'"

²¹ Baš tegani o Isus sasljarda buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororenđe dindja dikhiba.

²² Tegani o Isus phenda e Jovanese učenikonende: "Džan hem vaćeren e Jovanese so dikhlijem hem so šunden: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororenđe vaćeri pe o Šukar lafi. ²³ I bahtaloi okova kova na našali pli vera ana mande."

²⁴ Kad e Jovanese manuša dželete, o Isus lelja te vaćeri e narodose e Jovanestar: "So ikliljen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? ²⁵ Ili so ikliljen te dikhen? E manuše ano barvale šeja urjavde? Na! Okola ano skupa šeja hem so živinena ano luksuz, eće tane ano palate. ²⁶ Ili so ikliljen te dikhen? E proroko? Oja, vaćerava tumendje, ovi po više oto proroko! ²⁷ Ovi okova kolestar pisime ano Svetu lili:

'Ače, bičhalava mle glasniko angla tute,
kova ka pripremini će o drom.'

²⁸ Vaćerava tumendje: maškar okolende kolai bijande e đuvljendar nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e Devlese ano carstvo po baroi olestar."

²⁹ I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano, adaleja so krstinde pe e Jovan esere krstibnaja. ³⁰ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar odbacinde o plan e Devlesoro pumende. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len.

³¹ O Isus phendā: "Kasar akana te uporedinav e manušen oti akaja generacija? Kasei slična? ³² Sličnai e čhavorenđe kola bešena ko trg hem vaćerenā jekh averese:

'Bašalđam tumende veselo,
a na čhelđen!
Đilabđam tužno,
a na runden!'

³³ Ađahar, kad alo o Jovan o Krstitelj, ni halja maro ni pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!' ³⁴ A kad aljum me, o Čhavo e manušesoro, hava hem pijava, a phenena: 'Eće manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!' ³⁵ Ali i mudrost e Devlesiri dokažini pe sa lakere čhavendar."

I grešnica pomazini e Isuse

³⁶ Nesavo fariseji palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdindā e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. ³⁷ I eće, adari ali i đuvli kolače đzanda pe dai grešnica ani diz, adalese so šundā da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anda miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. ³⁸ I terdindoj palo lesere pre, rundā hem lelja te sampaćeri lesere pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. I tegani čumudinđa lesere pre hem makhlja len miriseja.

³⁹ Kad adava dikhļa o fariseji kova vičinda le, phendā ana peste: "Tei akava manuš proroko, ka đzanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le - dai grešnica."

⁴⁰ A o Isus phendā lese: "Simone, isi man nešto te vaćerav će."

A ov phendā: "Učitelju, vaćer!"

⁴¹ I o Isus phendā: "Duj đžene inele dužnici nesave manuše kova dela love ko zajam. Jekh dugujini lese panšel e rimljanengere denarija, a o dujo pinda. ⁴² Adalese so na ine len te irinen, ov oprostindā o dugo sodujenđe. Kova, onda, olendar više ka mangel le?"

⁴³ O Simon phendā: "Mislinava da okova kase oprostindā više." Tegani ov phendā lese: "Oja, šukar phendan."

⁴⁴ Irindā pe nakori đuvli, i phendā e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuće ko čher, pani mle prende na anđan, a oj sampaćerđa mle pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. ⁴⁵ Na pozdravindan man čumudipnaja, a oj, sar đerdindum na ačhavđa te čumudini mle pre. ⁴⁶ Na makhljan mlo šero uljeja, a oj makhlja mle pre miriseja. ⁴⁷ Adalese phenava će: But mangipe mothovđa, adalese soi laće oprostime but grehija. A hari mangipe mothoj okova kolesei oprostime hari grehija."

⁴⁸ A olače phendā: "Oprostimeći će te grehija."

⁴⁹ A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vaćeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?"

⁵⁰ Tegani o Isus phendā e đuvljače: "Ti vera spasindā tut! Dža ano mir!"

8*O đuvlja kola džana ine palo Isus*

¹ Palo adava, o Isus lejja te džal ko dizja hem ko gava vaćerindoj o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro. Oleja džele hem o dešuduj apostolja ² hem nesave đuvlja kola inele sasljarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija vičimi Magdalena, kolatar ikalda efta demonen, ³ i Jovana, i romni e Irodesere upravnikosiri e Huzesiri, i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumare lovencar kandle e Isuse hem lesere učenikonen.

O Isus vaćeri i priča oto sejači

⁴ Kad čedinđa pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vaćerđa lendje jekh priča: ⁵ "Iklilo o sejači te sejini. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele gazime hem o čiriklja sa halje len. ⁶ Nesave pele ko than kote inele hari phuv upro bara, i kad barile, šućile adalese so na ine len pani. ⁷ I nesave pele maškarlo kare, o kare barile olencar hem tasavde len. ⁸ I nesave pele ki šukar phuv, barile hem ande bijandipe šel puti više." Kad vaćerđa adava, vičindja: "Kas isi kana, nek šunel!"

Sostar vaćeri i priča oto sejači

⁹ Tegani lesere učenici puče le so manglja te vaćeri adala pričaja. ¹⁰ A ov phenda: "Tumendei dindo te džanen o garavdipa oto carstvo e Devlesoro, a averende vaćerava ano priče, sar te šaj:

'anglo jačha te na dikhen
hem anglo kana te na haljoven.'

¹¹ A akava i priča vaćeri: O semei o lafi e Devlesoro. ¹² Nesavei manuša sar o drom ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, avela o beng hem lela le lengere vilendar, sar te na poverujinen hem te na oven spasime. ¹³ A nesavei sar o than e barencar ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, odmah lena le radosno, ali nane len koreno. On nesavo vreme verujinena, ali kad avela o iskušenje otperena. ¹⁴ A nesavei sar o than maškarlo kare ko savo pele o zrnja. Adalai okola kola šunena o Lafi, ali živinena ano brige, ano barvalipe hem ano zadovoljstvija e dživdipnasere, i ovena tasavde hem na anena šukar plod. ¹⁵ A nesavei sar i šukar phuv ki savi sejime o zrnja. Adalai okola kola e šukare hem e bimelale vileja šunena o Lafi hem ićerena le sa dikote na anena šukar plod."

O Isus vaćeri i priča oti svetiljka

¹⁶ "Niko na tharela i svetiljka te učhari la čareja ili te čhivel la talo than e pašlojbnasoro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola djerdinena. ¹⁷ Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi čorale ka šundol. ¹⁸ Adalese pazinen sar šunena. Adalese so, kas isi, ka del pe lese pana, a kas nane, ka lel pe lestar hem adava so mislini da isi le."

E Isusesiri čačkani porodica

¹⁹ A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven di oleste.

²⁰ A neko phendja lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut."

21 A o Isus phendā: "Akalai mli daj hem mle phralja – kola šunena hem cerena o lafi e Devlesoro."

E Isuse šunena hem i barval hem o panja

22 I jekh dive o Isus phendā ple učenikonende: "Te nakha ki aver strana oto jezero!"

I đerdinde ano čamco hem pođinde. **23** A sar plovinena ine, o Isus zasuća. I muklja pe jekh zorali barval upro jezero. O čamco lelja te pherđol pani i arakhle pe ani opasnost.

24 I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vaćerindo: "Gospodarona, Gospodarona, meraja!"

I o Isus uštino, naredindā e barvaljaće hem e talasende te ačhon, i ačhile hem ulo mir.

25 Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera?"

A on darandile hem začudime pučle jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljende hem e panjese, a on šunena le?"

O Isus ispudini e demonen e manušestar

26 I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo e Galilejakoro jezero.

27 A kad o Isus iklilo ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškarō grobijā.

28 I kad dikhla e Isuse, vristiñđa, pelo anglo leste hem vičindā oto sa o glaso: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!"

29 (Adalese so o Isus već naredindā e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, di hem kad o stražarija pazinena le ine hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuče thana.)

30 A o Isus pučlja le: "Sar to anav?"

I ov phendā: "Legija", adalese so but demonja đerdinde ano leste. **31** I zorale molinde le te na naredini lendē te džan ki Beskrajno rupa.

32 A adari ko brego inele krdo oto bale save hana ine, i o demonja molinde e Isuse te mukel lendē te đerdinenano bale. I ov muklja lendē.

33 Tegani o demonja iklindoj e manušestar, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem taslide.

34 I kad okola so arakhena ine e balen dikhla so ulo, našle hem vaćerde adalestar e manušende ani diz hem ano gava. **35** Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar iklile o demonja, sar urjavdo hem saste godaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. **36** A okola so dikhla adava so ulo, vaćerde averende sar o Isus sasljarđa e opsednutime manuše. **37** I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinđe e Isuse te džal olendar adalese so uklinđa len bari dar. Tegani o Isus đerdindā ano čamco te irini pe palal.

38 A o manuš, kolestar o Isus ikalđa e demonen, molindā e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalđa le vaćerindo: **39** "Irin tut te čhereste hem vaćer sa so čerđa će o Devel."

I o manuš dželo maškari sa i diz hem vaćerđa so čerđa lese o Isus.

O Isus sasljari e namborma đuvlja hem vazdela taro mule e čajorja

40 A kad o Isus irindā pe ki aver strana oto jezero, but manuša inele radosna so dikhe le so avela, adalese so sare adžićerena le ine. **41** I dikh,

alo o manuš palo anav Jair, kova inele voda ani sinagoga. I perindoj anglo pre e Isusesere, phenda: "Molinava tut, ava maje ano čher." ⁴² Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba.

I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. ⁴³ A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdinda rat. Oj sa plo barvalipe dinda e doktorende, ali nijekh našti ine te sasljari la. ⁴⁴ Nakhini oto palal e Isusese hem dolinda pe upro lesere fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat.

⁴⁵ A o Isus pučlja: "Ko dolindža pe upra mande?"

A kad đijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phenda: "Gospodarona, sar te džana kad but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute."

⁴⁶ A o Isus phenda: "Neko namerno dolindža pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe."

⁴⁷ A i đuvli dikhla so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli mujeja di phuv anglo leste hem vaćerđa anglo sa o manuša sose dolindža pe upro leste hem sar otojekhvar inele sasljadi.

⁴⁸ A o Isus phenda laće: "Mli čhaj, ti vera sasljarda tut. Dža ano mir!"

⁴⁹ Sar o Isus pana vaćeri ine adava, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere vođasoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čhaj muli. Ma više mučin e učitelje."

⁵⁰ A o Isus šunda adava hem phenda e Jairese: "Ma dara! Samo verujin hem oj ka ovel sasljadi!"

⁵¹ I kad reslo ko čher, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čajorjakere dadesem hem e dajaće.

⁵² A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late.

A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela."

⁵³ I on asandile lese adalese so džande so muli.

⁵⁴ A o Isus dželo hem dolinda la taro vas hem vičinda: "Čajorije, ušti!"

⁵⁵ I lakoro duho irinda pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredindža te den la nešto te hal. ⁵⁶ I lakoro dad hem lakiri daj inele but začudime, a o Isus naredindža lendje te na vaćeren nikase so ulo.

9

O Isus bičhali e apostolen te vaćeren o Evandelje hem te sasljaren

¹ A o Isus vičinda e dešuduje apostolen hem dinda len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. ² I bičhalda len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen.

³ Angleder so te džan, phenda lendje: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. ⁴ Sa đikote ačhovena ki nesavi diz, i đikote na džana adathar, bešen ano jekh čher. ⁵ Te na priminde tumen nesave dizutne, ikljoven tari adaja diz hem tresinen i prašina tumare prendar sar znako zako zoralo odbiba."

⁶ I on dželete taro than ko than, vaćerindoj o Šukar lafi hem sasljarindoj e nambormen ko sa o thana.

O Irod zbunime

⁷ A o Irod, o vladari e Galilejakoro, šunda sa so ulo i inele zbunime adalese so nesave vaćerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. ⁸ A

avera vaćerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vaćerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme.

9 A o Irod phenda: "Me čhindum e Jovanесoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?"

I mangla te dikhel e Isuse.

O Isus parvari više oto pandž hiljade manušen

10 I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vaćerde lese sa so čerde. I o Isus legardža len peja hem ciđinda pe olencar nakori diz vičime Vitsaida te šaj oven korkore. **11** Ali o narodo šunda adava i dželo palo lende. A o Isus dodžačerđa len šukar, vaćerde lende oto carstvo e Devlesoro hem sasljarda okolen kase adava valjanđa.

12 A kad lelja te perel i rat, o dešduj apostolja nakhle di o Isus hem phende lese: "Te muke ine e manušen te šaj džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čučo than kaj nane ništa."

13 A o Isus phenda lende: "Den len tumen nešto hajbnase!"

A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj mačhe. Mangeja amendar te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?" **14** Adari inele di ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phenda ple učenikonende:

"Chiven len te bešen ko kupe po pinda."

15 I on čerde adahar, hem čhivde sarijen te bešen. **16** O Isus lelja o pandž mare hem e duje mačhen, dikhla nakoro nebo, zahvalinda e Devlese zako hajba. Tegani phagla o maro hem e mačhen hem dinda ko učenici te podelinen len e manušende. **17** I sare hale díkote na čalile. A palo adava, dešduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto hajba.

O Petar phenela dai o Isus o Hrist

18 Jekhvar kad o Isus korkoro molindža pe, oleja inele lesere učenici. Ov pučlja len: "So phenena o manuša, ko injum me?"

19 A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule."

20 Tegani o Isus pučlja len: "A so tumen phenena, ko injum me?"

O Petar phenda: "Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalđa!"

O Isus vaćeri ple meribnastar

21 A o Isus zorale naredindža e učenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. **22** I phenda: "Me, o Čhavo e manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar naka prihvatinen man. Ka ovav mudardo, ali o trito dive ka uštav taro mule."

Sar te ovel pe e Isusesoro učeniko

23 I o Isus phenda sarijendje: "Ko mangela te džal pala mande, mora te ačhaj pe ple dživdipnastar hem te lel plo krsto taro dive ko dive hem te phirel pala mande. **24** Adalese so, ko mangela te spasini plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka spasini le. **25** So vredini e manušese hem sa i phuv te ovel olesiri, a našali ili upropastini korkoro pes? **26** Adalese ko lađala mandar hem mle lafendar, hem me, o Čhavo e manušesoro, ka lađav olestar kad ka avav ani mli slava hem ani

slava e Dadesiri hem e svetone anđelengiri. ²⁷ A čače vaćerava tumende, isi nesave akate maškara tumende kola naka meren đikote na dikhena o carstvo e Devlesoro."

E Isusesiri slava mothovela pe ki gora anglo trin učenici

²⁸ Di sar ofto dive palo adava so phenda lende, o Isus lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. ²⁹ I sar molini pe ine, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. ³⁰ I dikh, nekotar iklike duj manuša hem lelje te vaćeren oleja. Adala inele o Mojsije hem o Iliju. ³¹ On mothovde pe ano baro sjaj hem vaćerde oleja e meribnastar savo adžićeri le ano Jerusalim.

³² A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja.

³³ I kad lelje o Mojsije hem o Iliju te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isusese: "Gospodarona, šukari amendje so injam akate. Te čera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase." Na džandža so vaćeri.

³⁴ Sar vaćeri ine adava, iklilo jekh oblako savo učharda len. A on, kad učharda len o oblako, darandile.

³⁵ I šundilo glaso taro oblako savo vaćerda: "Akavai mlo Čhavo, kole birindum! Ole šunen!"

³⁶ I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vaćerde adalestar so dikhle.

O Isus ikali e bišukare duho e čhavorestar

³⁷ Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenici huljile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse.

³⁸ I dikh, nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: "Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavese, adalese soi maje jekhoro! ³⁹ O bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištini; frdela le ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem jedva ačhaj le. ⁴⁰ I molindum te učenikonen te ispudinen e bišukare duho mle čhavestar, ali on našti ine te čeren adava."

⁴¹ A o Isus phenda: "O, biverakiri hem rumimi generacijo! Pana kobor valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te čhavakari!"

⁴² I sar o čhavoro avela ine di o Isus, o demoni frdinđa le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredinda e bišukare duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljarda e čhavore hem dinda le palal ko dad. ⁴³ Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe.

O Isus duto puti vaćeri ple meribnastar

Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerđa o Isus, ov phenda ple učenikonende: ⁴⁴ "Šunen šukar akala lafija: Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e manušengere."

⁴⁵ Ali o učenici na halile so o Isus manglja te vaćeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na haljoven le, a darandile te pučen le so adaleja manglja te vaćeri lende.

O poniznai najbare ano carstvo e Devlesoro

⁴⁶ A o učenici lelje maškara pumende te raspravinen kovai olendar najbaro. ⁴⁷ A o Isus džandža soi lende ki godi, lelja jekhe čhavore, čhivđa le uzala peste, ⁴⁸ i phenda lende: "Dijekh kova primini akale čhavore zbog

maje, man primini. A đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalda man. Adalese so, ko maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ovi najbaro.”

Kova nane protiv tumende, ovi tumencar

⁴⁹ A o Jovan phendā e Isusese: “Gospodarona, dikhljam nesave manuše sar ano to anav ispudini e demonen e manušendar. Amen na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute.”

⁵⁰ A o Isus phendā lese: “Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!”

O Isus na mangela te uništini e Samarijanconen

⁵¹ A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučinda te džal ko Jerusalim. ⁵² I bičhalda nesave glasnikonen angla peste. I on džele hem džerdinde ko nesavo gav ani regija Samarija te pripreminen le e Isusese. ⁵³ Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalim.

⁵⁴ A dikhindoj adava o učenici o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: “Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?”

⁵⁵ A o Isus irindā pe hem ukorindā len. ⁵⁶ I ov hem lesere učenici džele ko aver gav.

Nane lokho te ovel pe e Isusesoro učeniko

⁵⁷ I sar o učenici hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phendā e Isusese: “Ka džav tuja kaj god tu džaja.”

⁵⁸ A o Isus phendā lese: “E lisicen isi jazbine hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čhave e manušesere nane kaj te pašljarav mlo šero.”

⁵⁹ A avere manušese phendā: “Phir pala mande!”

A ov phendā: “Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade, i ka džav pala tute.”

⁶⁰ Tegani o Isus phendā lese: “Muk o mule te parunen ple mulen, a tu dža vačer oto carstvo e Devlesoro.”

⁶¹ A aver manuš phendā: “Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš najangle te džav te pozdravinav man mle čherutnencar.”

⁶² A o Isus phendā lese: “Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro.”

10

O Isus bičhali e eftavardešu duje učenikonen

¹ Palo adava, o Gospod o Isus birinda avere eftavardešu duje učenikonen hem bičhalda len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save manglja te džal.

² Angleder so te džan, o Isus phendā lendje: “I žetvai bari, a hari bućarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare otí žetva te bičhali e bućarnen ki žetva pli. ³ Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakroren maškaro ruva. ⁴ Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buderi obuća. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terdoven te pozdravinen nekasar odrumal.

⁵ I kad džerdinena ko nesavo čher, prvo vačeren: ‘Mir akale čhereste!’

⁶ Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, savese tumen

molinena, ka ačhol oleja; a te na manglja mir, tumaro mir ka irini pe tumende. ⁷ Kad avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čhera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende, adalese so o bućarno zaslužini pli plata.

⁸ I ki savi diz derdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende. ⁹ Sasljaren e nambornen adari hem vaćeren sarijende: 'Alo tumende paše o carstvo e Devlesoro!' ¹⁰ A ki savi diz derdinena, a o dizutne nā priminena tumen, iklinđo ko glavna droma e dizjakere, vaćeren: ¹¹ 'Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinđa pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako zako zoralo odbiba. Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' ¹² Vaćerava tumende da ko dive oto baro sudo, po lokhe ka ovel e manušende tari Sodoma negoli e manušende tari adaja diz.'

O Isus ukorini e dizjen save na pokajinde pe

¹³ "Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaru manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka kajinen pe ine, bešindojano šeja oto kanaj hem ano pepeo. ¹⁴ Ali e manušende taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. ¹⁵ A tumen, manušalen taro Kafarnaum, ma mislinen da o Devel ka povazdel tumen di o nebo; di o than e mulengoro isi te peraj tumen.

¹⁶ Tegani phendā e učenikonende: Ko šunela tumen, man šunela, a ko odbini tumen, man odbini. A ko odbini man, odbini e Devle kova bičhalda man."

O eftavardešu duj učenici irinena pe koro Isus

¹⁷ Kad o eftavardešu duj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isusese: "Gospode, hem o demonja šunena amen kad naredinaja lendeano to anav!"

¹⁸ A o Isus ko adava phendā lende: "Dikhljum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. ¹⁹ Eče, dindum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e neprijateljesoro hem ništa naka ovel tumende. ²⁰ Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija šunena tumen, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ano nebo."

O Isus hvalini e Dade

²¹ I tegani o Isus radujinda pe ano Sveto Duho hem phendā: "Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavđan akava okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovđan okolende kolai sar čhavore. Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so adahar manglan."

²² I phendā okolende so inele adari: "Mlo Dad sa mukljia maje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem niko na džanel e Dade, sem o Čhavo hem okola kolende o Čhavo mangela te mothoj le."

²³ Tegani irinda pe nakoro učenici hem samo olende phendā: "Blago e jačhende save dikhena adava so tumen dikhena! ²⁴ Vaćerava tumende da but proroci hem carija mangle te dikhen akava so tumen dikhena, ali na dikhle; hem mangle te šunen okova so tumen šunena, ali na šunde!"

I priča oto šukar Samarijanco

25 I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: "Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?"

26 A o Isus phendā lese: "Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?"

27 I ov phendā e Isusesese:

"Mang e Gospode te Devle sa te vileja,
sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te gođaja;
hem mang te pašutne sar korkore tut."

28 Tegani o Isus phendā lese: "Šukar phendan. Ćer adahar hem ka živine."

29 Ali o učitelj e Zakonestar manglja te opravdini pe i pučlja e Isuse: "A koi mlo pašutno?"

30 A ko adava, o Isus phendā lese akaja priča: "Nesave manuše, sar hujjela ine tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje lestar sa, di o šeja. Edobor marde le da o manuš samo so na mulo. Tegani o čora cidinde pe olestar, a o manuš pašlilo ko drom hem na džandža pese.

31 Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar hujjela ine nesavo svešteniko, dikhla e manuše sar pašljola ko drom i nakhino oti aver strana. **32** Adahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhla le i nakhino oti aver strana adale dromesiri.

33 A inele nesavo Samarijanco savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhla le, i pelo lese žal olese. **34** Tegani o Samarijanco alo di o manuš, čhorda ulje hem mol upro lesere rane te kosel len hem paćarda len. I čhivđa le upro plo her hem legardža le ki gostonica, i adari brininda pe olestar. **35** Tejsato dive o Samarijanco ikalda duj srebrna kovanice hem dindja ko manuš kasiri inele i gostonica hem phendā lese: 'Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buderici, ka irinav će kad ka irinav oto drom.'

36 Tegani o Isus pučlja e učitelje e Zakonestar: "So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?"

37 A ov phendā: "Okova kova mothovđa lese milosrđe."

Tegani o Isus phendā lese: "Oja, hem tu dža hem čer adahar!"

O Isus kori Marta hem i Marija

38 I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja nakoro Jerusalim, derdinde ko nesavo gav. Adari živinda nesavi đuvli palo anav Marta. Oj primindja len kora peste ko čher. **39** Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunda lesoro lafi.

40 A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: "Gospode, so tu pheneja? Šukar li adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen laće te pomožini maje."

41 A o Gospod phendā laće: "Marto, Marto! Brinineja tut hem uznemirineja tut zako but so, **42** a samo jekh valjani. I Marija izabirindja te čerel šukar stvaro, i adava naka lel pe latar."

¹ I kad jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phenda lese: "Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavda ple učenikonen."

² Tegani o Isus phenda lende: "Kad molinena, vaćeren:

'Dade, to sveto anav barjardo te ovel!

To carstvo te avel!

³ De amen avdive o maro savo valjani amendē đijekh dive!

⁴ Oprostин amenđe amare grehija

sar so hem amen oprostinaja đijekhese kova grešinda premala
amende!

Hem cide amen taro iskušenje!' "

⁵ Tegani o Isus phenda lende: "Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: 'Amala, te de man trin mare, i ka irinav će.

⁶ Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!"

⁷ A ov od andral te phenel: 'Ma uzinemirin man! O udarai phandle, a mle čavorei mancar ko than e pašlojbnasoro hem sovena. Našti akana te uštar te day tut!' ⁸ Vaćerava tumendē: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale name lađ te ovel uporno.

⁹ Vaćerava tumendē: Mangen hem ka del pe tumendē! Roden hem ka arakhen! Khuen hem ka phravel pe tumendē! ¹⁰ Adalese so đijekh kova mangela, primini; hem kova rodefa, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo.

¹¹ A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mačhe, ka del le sape? ¹² Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? ¹³ Kad tumen, kola injen bišukar, džanan te den šukar darija tumare čhavende, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duho okolende kola rodena olestar."

O Isus kandela pe e Devlesere zoralipnaja, a na e bengesere

¹⁴ I jekh dive o Isus ispudinđa e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vaćeri. Kad iklilo o demoni, o manuš lelja te vaćeri. I o narodo inele zadivinci,

¹⁵ ali nesave olendar vaćerde: "E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispudini e demonen!"

¹⁶ A avera iskušinde e Isuse ađahar so rodinde lestar znako taro nebo.

¹⁷ Ali o Isus džanda lengere mislij, i phenda lende: "Đijekh carstvo savoi ana peste podelime ka properel, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. ¹⁸ Tei e Sotonesoro carstvo ana peste podelime, sar onda pana trajini? Akava vaćerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen. ¹⁹ A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenici ispudinen len? Adalese on ka dokažinen tumendē da na injen u pravu. ²⁰ Ali te e Devlesere zoralipnaja ispudinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende."

O Isus po zoralo e Bengestar

²¹ O Isus phenda hem akava: "Kad okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo čher, lesoro barvalipei osigurime. ²² Ali kad avela o po zoralo

lestari, ka pobedini le hem ka lel lestari o oružje upro savo inole nademka delini plencar adava so lelja e bizoralestar.

23 Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ovčorela."

O Isus upozorini da o bišukar duho šaj te irini pe ano manuš

24 Tegani o Isus phenda: "Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vaćeri: 'Ka irinav man ko čher kotar ikliljum.' **25** I irinda pe hem arakhlija o čher šulavdo hem namestime. **26** Tegani džala hem lela efta avere duhen po bišukaren pestar hem đerdinena ano adava manuš hem ačhovena adari. I ko kraj adale manuše ovela po bišukar nego angleder."

Blagoslovime i poslušna e Devlese

27 I sar o Isus vaćeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičinda: "Bahtali i đuvli koja akharda tutano vođi hem dindia tut čući!"

28 A o Isus phenda: "Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!"

O Isus po baroi e Jonastar hem e Solomonestar

29 Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vaćeri: "Akajai generacija bišukar. Rodela mandar znako, ali nisavo znako naka del pe laće sem adava so inele e prorokose e Jonase. **30** Sar so adava so ulo e Jonaja inele znako e manušenđe kola živinde ki diz Niniva, ađahar hem so ka ovel mancar, e Čhaveja e manušesereja, ka ovel znako akala generacijaće.

31 Ko dive oto baro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen ot i akaja generacija, adalese so tari durutni phuv ali te šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen! **32** Ko dive oto baro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten protiv akaja generacija hem ka osudinen la, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedindia, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!"

E Isusesoroi sikaviba svetlost e manušenđe

33 "Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. **34** Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina. **35** Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. **36** Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor ot i tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut ple svetloja."

O Isus kritikujini e verakere vođen soi pobožna samo od avrijal

37 Kad o Isus vaćerđa adava, nesavo fariseji vičindia le te hal maro koro leste. I o Isus đerdindia lese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. **38** A o fariseji dikhindoj adava, čudindia pe so o Isus, palo adeti, na thovđa ple vasta angleder o hajba.

39 A o Gospod o Isus phenda lese: "Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherđen len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja.

40 Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel

le hem od avrijal hem od andral? ⁴¹ Nego, den e čororende sar milostinja okova so isi tumen andre, hem sa ka ovel tumende čisto.

⁴² Ali jao tumende e farisejende so dena e Devlese dešto kotor oto zacinja: oti nana, oti ruta hem oto sa o povrće, a ačhavđen te čeren averende okova soi pravedno hem te mangen e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno.

⁴³ Jao tumende e farisejende so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde poštujiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. ⁴⁴ Jao tumende adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen."

⁴⁵ Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phendā e Isusese: "Učitelju, tu hem amen vredineja adale lafencar."

⁴⁶ A o Isus phendā: "Jao hem tumende, učiteljalen e Zakonestar! Čivena upro manuša pharipa but phare te akharen ađahar so dena len pravilja save našti te ićeren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožinen lende te akharen adava pharipe.

⁴⁷ Jao tumende, adalese so vazdena spomenici e prorokonende kolen tumare pradada mudarde. ⁴⁸ Adaleja mothovena da odobrinena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lende spomenici. ⁴⁹ Adalese o Devel mudro vaćerđa tumendar: 'Ka bičhalav lende prorokon hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka progoninjen.'

⁵⁰ Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdinda pana taro čeriba e svetosoro, ⁵¹ pana taro rat e Aveljesoro sa di o rat e Zaharijasoro, kova inele mudardo maškarlo žrtveniko hem i svetinja ano Hram. Oja, vaćerava tumende, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdinda!

⁵² Jao tumende, učiteljalen e Zakonestar! Adalese so e narodostar garavđen o ključo oto džandipe. Korkore na đerdindjen, a na mukljen te đerdinen ni okola kola mangle te đerdinen."

⁵³ I kad o Isus iklilo adathar, o učitelja e Zakonestar hem o fariseja ani bari holi lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. ⁵⁴ On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj optužinen le.

12

O Isus vaćeri ple učenikonende te na oven dujemujengere (Mt 10,26–27)

¹ I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vaćeri ple učenikonende: "Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on.

² Sa soi čorale ka otkrijini pe; sa soi garavdo ka šundol. ³ Adalese, sa so vaćerđen ani tomina, ka šundol ano svetlost; hem so pohari vaćerđen ko kan ano sobe, ka vaćeri pe taro krovija sare te šunen."

O učenici na valjani te daran, adalese soi dragocena e Devlese (Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ "Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te čeren tumende.

⁵ A ka phenav tumende kastar te daran: te daran taro Devel kas palo

mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vaćerava tumendē, olestar te daran!

⁶ Na biknena pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore kovanice? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. ⁷ A tumendei hem dijekh bal ko šero džendo. Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!"

*O učenici valjani te priznajinen e Isuse anglo manuša
(Mt 10,32-33; 12,32; 10,19-20)*

⁸ "A vaćerava tumendē: Dijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čavo e manušesoro, anglo anđelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. ⁹ A te odrekninda pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekninav man olestar anglo anđelja e Devlesere. ¹⁰ I te vaćerda neko lafi protiv o Čavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Svetu Duho.

¹¹ A kad ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vaćeren!

¹² Adalese so tegani o Svetu Duho ka sikaj tumen so te vaćeren."

I priča e bigođakere barvale manušestar

¹³ Tegani neko oto narodo phenda e Isusese: "Učitelju, vaćer mle phralese te podelini mancar o nasledstvo."

¹⁴ A o Isus phenda lese: "Manušeja, ko čhivđa man te ovav sudija ili delioco upra tumende?" ¹⁵ Tegani phenda sarijende: "Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le."

¹⁶ Tegani o Isus phenda lende akaja priča: "Nesave barvale manušesiri phuv bijanda but. ¹⁷ I ov mislinda pe ana peste: 'So te čerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav mli žetva.' ¹⁸ I phenda: 'Akava ka čerav! Ka peravav mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o điv hem sa soi mlo. ¹⁹ Tegani ka vaćerav mla dušaće: Isi tut baro barvalipe bute beršende. Odmorin, ha, pi hem uživin!'

²⁰ Ali o Devel phenda lese: "Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?"

²¹ Adahari okolese kova pese čedela blago ki phuv, a na barvaljola okoleja soi šukar e Devlese ano jačha."

*O Devel dela ple učenikonendē okova so valjani lende zako dživdipe
(Mt 6,25-34)*

²² Tegani o Isus phenda ple učenikonendē: "Adalese vaćerava tumendē: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so te urjen. ²³ Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaroi telo po bitno e šejendar.* ²⁴ Dikhen e gavranen!† Ni sejinena ni čedena, nane len ni šupa kote te čhiven o điv, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e čirikljendar! ²⁵ A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini

* ^{12,23} O Devel dinda tumen hem tumaro dživdipe hem tumaro telo. Adalese šaj te verujinen lese da ka del tumen hem okova so valjani tumende zako dživdipe. † ^{12,24} O manuša so šunenina e Isuse, smatrinenina ine so o gavranja nane korisna adalese so o Jevreja naština ine te han adaja vrsta čirikljen.

hari plo dživdipe?[‡] ²⁶ Znači te našti ni adava najhari te čeren, sose onda injen zabrinime zako bilo so aver?

²⁷ Dikhen o divlja luluđa sar barjona. Na čerena buti, čak na sivenafse šeja, a vaćerava tumende da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuže šeja sar jekha olendar. ²⁸ Te o Devel ađahar šukar urjavela i čar ko polje savi avdive adari, a tejsa frdela pe ani jag, kober li više tumende ka del šeja, tikora verakere manušalen! ²⁹ Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, ³⁰ adalese so adava rodena okola kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumende sa adava. ³¹ Nego roden o carstvo e Devlesoro,[§] a ov ka del tumen sa adava so valjani tumende!

³² Ma daran, mle učenikonalen!* Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo.[†]

³³ Bilknin so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumende kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem njekh moljco naka uništini le. ³⁴ Adalese so tumaro vilo[‡] ka ovel adari kaj tumaro barvalipe."

*Oven spremna zako dujto aviba e Gospodesoro e Isusesoro
(Mt 24,45-51)*

³⁵ O Isus ple učenikonendē phendā hem akava: "Oven spremna, urjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, ³⁶ sar sluge kola adžićerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. ³⁷ Blago okole slugendē kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len džangale sar adžićerena le! Čače, vaćerava tumende, ov, o gospodari, ka phandel pe i kecelja, ka bešljačeri len te han hem ka kandel len. ³⁸ Blago e slugendē kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo disljojba.

³⁹ Ali akava te džanen: te o čherutno džanel ine ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te čorel. ⁴⁰ Hem tumen oven spremna, adalese so me, o Čavo e manušesoro, ka avav tegani kad na nadinena tumen!"

⁴¹ Tegani o Petar pučlja e Isuse: "Gospode, vaćereja li akala uporedbe samo amendē e učenikonendē ili sarijende?"

⁴² O Gospod o Isus phendā: "Kovai, onda, verno hem mudro upravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme?

⁴³ Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela ađahar. ⁴⁴ Čače vaćerava tumende, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniku. ⁴⁵ A te vaćerđa adava sluga ana peste: 'Naka avel

* ^{12,25} hari Ko original terđola "kuni". Akava pučibai metafora adalese soi kuni mera zaki dužina, a na zako vreme. I slikai adaja dai o dživdipe e manušesoro izdužime sar phal, sar thulo thav ili sar nesavo aver fizičko predmeti. § ^{12,31} roden o carstvo e Devlesoro Akava značini "oven fokusirime upro lesoro carstvo" ili "zorale mangen o carstvo e Devlesoro." * ^{12,32} mle učenikonalen! Ko original terđola: "stado tikoreja!" O Devel brinini pe zako e Isusesere učenici sar so o pastiri brinini pe zako plo stado. Adalese o Isus vičini ple učenikonen "stado tikoreja".

† ^{12,32} Šaj te vaćeri pe hem: "Tumaro dad odlučinda te mukel tumen te živinen ano carstvo olesoro" ili "Tumaro dad odlučinda te mukel tumende te vladinen oleja ano lesoro carstvo."

‡ ^{12,34} vilo Akate o vilo odnosini pe upro mislijia e manušesere.

pana mlo gospodari' i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, ⁴⁶ lesoro gospodari ka avel tegani kad naka očekujini le, § ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškar nevernici.

⁴⁷ A okova sluga kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerda pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal. ⁴⁸ A okova kova na džanda e gospodaresiri volja, a čerda nešto zako savo avela lese kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar."

*E Isusesoro lafi ka anel podela maškar manuša
(Mt 10,34-36)*

⁴⁹ Tegani o Isus phendā: "Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv.* So bi mangava već te ovel thardi! ⁵⁰ A valjani te nakhavav bare muke.† But maje pharo díkote adava na ovela! ⁵¹ Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. ⁵² Adalese od akana, oto pandž čherutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. ⁵³ Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj."

*O Isus vaćeri e narodose te spreminen pe zako adava so ka avel
(Mt 16,2-3; 5,25-26)*

⁵⁴ Tegani o Isus vaćerđa e narodose: "Kad dikhena da o kale oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. ⁵⁵ Kad phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. ⁵⁶ Dujemujengere manušalen!‡ O izgled e phuvjakoro hem e nebosoro šukar pendžarena, aðahar da pendžarena o znakija adalestar so ovela akana, a na mangena te den lende značaj. §

⁵⁷ Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. ⁵⁸ Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tutar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan aðahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandlipe. ⁵⁹ Vaćerava će da čače naka ikljove adathar sa díkote na irineja di i zadnjo para."*

13

Sare valjani te ciden pe taro pumare grehija

§ **12,46** tegani kad naka očekujini le Ko original terđola: "ko dive savo na očekujini hem ko sati savo na prepostavini." * **12,49** Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv Šaj te značini: 1. O Isus alo te pripremini e manušen te suočen pe e Devlesere sudoja, a ov inele kaznime e Devlestare ko than okolendə kola ka pokajnen pe ine, ili 2. O Isus alo te pročistini e vernikonen, ili 3. O Isus alo te čerel podela maškar manuša. † **12,50** valjani te nakhavav bare muke Ko original terđola: "valjani te ovav krstime e krstibnaja." Akate o "krstiba" odnosini pe upro adava so o Isus valjani te trpini. Sar kad o pani učhari e manuše kad krstini pe, aðahar i patnja ka učhari e Isuse. ‡ **12,56** Adala manuša inele dovoljno džande te pendžaren o znakija da avela o bršin ili da avela o tatipe. Ali na mangle te priznajinen da e Isusesere čudesija inele znakija save mothovena dai ov okova kole o Devel bičhalda te spasini e manušen. § **12,56** Averčhane: "Adava značini da sigurno valjani te haljoven so značini adava so o Devel čerđa kroz mande akala dive!" * **12,59** O Isus e manušende vaćerđa akaja uporedba te upozorini len da valjani te mirinen pe e Devleja angleder nego so avela o vreme te osudini len.

¹ Tegani nesave manuša phende e Isuseso so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde.* I on inele mudarde sar anena ine žrtve ano Hram e jerusalimesoro. ² A o Isus phenda lende: "Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so adahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? ³ Na! Ali te na obratinden tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast! ⁴ Ili okola dešofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudarda len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinena ano Jerusalim? ⁵ Na! Ali te na obratinden tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast!"

Na ačhilo pana but vreme zako pokajiba

⁶ Tegani o Isus vaćerđa lendje akaja priča: "Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd. I alo te rodel o plod lakoro, ali na arakhlia le. ⁷ Tegani phenda e manušese so čerela buti lese ano vinograd: 'Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja smokva, ali na arakhava le. Čin la! Sose te šućari i phuv?'

⁸ A ov phendja: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka handav la hem ka frdav laće đubrivo, ⁹ i šaj ka bijani. A te na bijandža, ka čhine la.' "

O Isus sasljari ko savato e đuvlja koja inele bandardi

¹⁰ I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga, ¹¹ adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel bandardi dumeja. Oj inele bandardi dešofto berš hem nisar našti ine te ispravini pe. ¹² Kad o Isus dikhla la, vičinda la kora peste hem phenda laće: 'Đuvlje, oslobođidim injan taro to nambormipe!' ¹³ I čhivđa ple vasta upro late, a oj otojekhvar ispravindja pe hem lelja te slavini e Devle.

¹⁴ Tegani e sinagogakoro vođa, holjame so o Isus sasljarđa ko savato, phenda e narodose: "Isi šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven sasljarde, a na ko savato!"

¹⁵ A o Gospod o Isus phenda lese: "Dujemujengere injen! I tumen ko savato phravena tumare guruve ili tumare here taro jasle te legaren le te pijel pani. ¹⁶ A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni phandlja ače dešofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko savato?" ¹⁷ Kad phenda adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša radujinde pe zako sa o šukaripe savo o Isus čerđa.

O carstvo e Devlesoroi sar o tikoro seme savo ovela baro kaš (Mt 13,31-32; Mk 4,30-32)

¹⁸ Tegani o Isus phenda: "Te phenav tumende savesei slično o carstvo e Devlesoro. ¹⁹ Sličnoi e semese otu gorušica save o manuš lelja hem frdinda pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja čerde gnezdija upro lesere granke."

O carstvo e Devlesoroi sar o kvasco savo čerela o humer te uštel (Mt 13,33)

* ^{13,1} o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde Ko original terđola: "o Pilat mešinda lengoro rat lengere žrtvencar".

20 Palestina o Isus phenda: "Te phenav tumende savesei slično o carstvo e Devlesoro. **21** Sličnoi e kvascose save i duvli lelja hem čhivda ano baro čaro vareja,[†] i ov čerđa sa o humer te uštel."

Den sa tumendar te đerdinen ano carstvo e Devlesoro

22 I sar o Isus džala ine ple dromeja di ko Jerusalim, terđola ine ko dizja hem ko gava te sikaj e narodo. **23** I ko jekh than, neko pučlja le: "Gospode, samo li hari manuša ka oven spasime?"

A o Isus phendā lendē: **24** "Den sa tumendar te đerdinen maškarō tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vaćerava tumende, ka roden te đerdinen, ali naka šaj. **25** Kad o čherutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terđoven avri hem ka khuven ko udar vaćerindoj: 'Gospodarona, phrav amende!' Ali ov ka phenel tumende: 'Na džanav kola injen.'[‡]

26 Tegani ka phenen: 'Haljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.'

27 A ov ka phenel: 'Vaćerava tumende da na pendžarava tumen.[§] Ciden tumen mandar, sare tumen so čerena bišukaripe!'

28 Tegani ka roven hem but ka holjanen* so ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokonano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avri. **29** O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro.[†] **30** Ače, okola kolai akana prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven prva."[‡]

E Isusessei phare zako manuša taro Jerusalim (Mt 23,37-39)

31 I tegani nesave fariseja ale koro Isus hem phende lese: "Dža akatar, adalese so o caro o Irod mangela te mudari tut."

32 O Isus phendā lendē: "Džan hem vaćeren adala lisicaće:[§] 'Ka ispuđinav e demonen hem ka sasljavar avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava.' **33** Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusalim than kote sa o proroci valjani te oven mudarde.*

34 Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja e prorokoneno hem frdeja bara upro okolende kolen bičhalda tumende o Devel! But puti mangljum te čedav te manušen sar i khani ple piličken talo ple phaka,[†] ali tumen

* **13,21** baro čaro vareja Ko original terđola: "trin mere oto varo" savoi di ko 30 kilja. ‡ **13,25** Na džanav kola injen Ko original terđola: "Na džanav tumen kotar injen." § **13,27** na pendžarava tumen Ko original terđola: "na džanav tumen kotar injen." Averčhane: "Na injen mle amala ni mli familija i na injen vićime maje ki gozba." * **13,28** but ka holjanen Ko original terđola: "krciba e dandengoro". † **13,29** But Jevreja kola mislinde dai e Devleseano carstvo, naka oven. Ali but okola kola nane Jevreja taro sa o strane e phuvjakere ka ovenano carstvo e Devlesoro. ‡ **13,30** Ko original terđola: "O prva ka oven zadnja, a o zadnja prva." Kadi neko "prvo", adava značinda dai bitno hem da dela pe lese čast. Averčhane: "ka oven najbitnija ... ka oven najhari bitna" ili "O Devel ka del čast ... O Devel ka ladari." § **13,32** lisicaće O Irod inele lukavo sar lisica. * **13,33** O Isus vaćerđa akava adalese so džanda da e Jevrejengere vode hem ole ka mudarenano Jerusalim sar so lengere pradada mudarde bute averen kola inele proroci bičhalde taro Devel. Ko original terđola: "adalese so našti te ovel adava, o proroko te mudardol avri taro Jerusalim." † **13,34** sar i khani ple piličken talo ple phaka Adžahar i khani štitini ple piličken taro povrede.

na manglien! ³⁵ Ače, to čher ka ovel napustime!‡ I vaćerava tumendje da čaće naka dikhen man dıkote na phenena: ‘Blagoslovimej okova kova avela ano anav e Gospodesoro!’ ”§

14

O Isus anglo fariseja sasljari e namborme ko savato

¹ I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele adari, šukar ine posmatrinena le,* ² adalese so anglo leste inele nesavo manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. ³ I o Isus pučlja e učiteljen e Zakonestar hem e farisejen: “Palo e Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe namborme manuše ko savato ili na?” ⁴ A on ništa na phende. Tegani o Isus čivđa plo vas upro namborme manuš, sasljarđa le hem muklja le te džal. ⁵ A olendje phendja: “So mislinena tumaro čhavo ili tumaro guruv ko savato perela ano bunari, ini sigate ine ka ikalen le adathar?” ⁶ I na inolen so te phenen ko adava.

O Isus sikaj te ova ponizna hem te na ova sebična

⁷ Kad o Isus dikhla sar o gostija kola ale te han rodenafse anglune thana bešibnase, phendja lendje: ⁸ “Kad injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškar vičime isi nesavo manuš kovai po baro tutar. ⁹ Tegani okova so vičinda tut ka phenel će: ‘De o than akalese.’ Tegani ka ove lađardo, i ka dža te dole o najpaluno than.”

¹⁰ Nego, kad injan vičime, dža hem beš ko najpaluno than. Kad ka dikhel tut okova so vičinda tut ka phenel će: ‘Amala, ava beš ko po šukar than!’ Tegani sa o gostija ka dikhen kobor injan poštujime. ¹¹ Adalese, ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime.”

¹² Tegani o Isus phendja okolese so vičinda le: “Kad vičineja gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te phraljen, te familija, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen, hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende te irinen će. ¹³ Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen hem e kororen. ¹⁴ Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen će. A o Devel ka irini će tegani kad ka vazdel e pravednikonen taro mule.”

Nesave prihvatina te aven e Devlese ki gozba, a nesave na (Mt 22,1-14)

¹⁵ Kad adava šundja jekh okolendar so beštine uzalo astali, phendja e Isusesec: “Bahtaloj okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!”

¹⁶ A ko adava, o Isus phendja lese: “Nesavo manuš čerđa bari gozba hem vičinda bute manušen. ¹⁷ I kad sa inele čerđo hajbnase, bičhalđa ple sluga te phenen e vičimende: ‘Sai akana čerđo hajbnase. Aven!’ ¹⁸ Ali jekh pala avereste lelje te phenen lese sose našti te aven. O prvo phendja lese: ‘Čindđum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vaćer

‡ **13,35** E Jerusalimesere manuša na prihvatinde e Isuse sar Mesija. O Devel akana olen na prihvatini hem naka štitini len više. Posle e rimesiri vojska uništinka o Jerusalim (70 berš palo Hrist). § **13,35** O Isus palem ka irini pe ki phuv. Tegani ka pendžaren e jerusalimesere manuša dai ov o Mesija. * **14,1** posmatrinena le Mangle te dikhen ka šaj li te tužinen le zako nesavo bišukar čeriba.

te gospodarese da adalese našti te avav.[†] **19** O dujto phenda: 'Samo so čindum deše guruvan[‡] i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.'[§] **20** O trito phenda: 'Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.*'

21 I o sluga irinda pe hem phenda sa adava ple gospodarese. Tegani o gospodari holjanda i phenda ple slugase: 'Sidar, ikljov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.' **22** Kad o sluga čerda adava, phenda: 'Gospodarona, čerdum ađahar sar so phendan, ali pana isi thana.' **23** I o gospodari phenda lese: 'Ikljov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher. **24** Vačerava tumende da nijekh okole prvine manušendar kolai vičime naka hal adava so čerdum hajbnase.' "

*E Isusesere učenici valjani te oven svesna da ka trpinen zbog lese
(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)*

25 I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phenda lende: **26** "Te neko mangela te ovel mlo učeniko, valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe.[†] Te na čerda ađahar, našti te ovel mlo učeniko. **27** Ko na akhari plo krsto[‡] hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniko.

28 Adalese so nijekh tumendar naka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završini la.[§] **29** Te samo čhivđa o temelji, i na ačhola le love te završini di o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese **30** hem ka phenen: 'Akava manuš lelja te vazdel kula, a našti ine te završini la!'

31 Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? **32** Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše,

[†] **14,18** vačer te gospodarese da adalese našti te avav Ko original terdola: "izvinin man". [‡] **14,19** deše guruvan Ko original terdola: "pandž jarmija e guruvencar". [§] **14,19** vačer te gospodarese da adalese našti te avav Ko original terdola: "izvinin man". ^{*} **14,20** Adala manuša kola inele vičime ki gozba uvredinde e caro. Zaki gozba inele pana angleder obavestime, a akana, kad alo o vreme te aven, on izmislinena hovavne hem smešna izgovorija. Sose neko ka činel ine njiva savi nikad ni na dikhla ili te činel guruvan saven na dikhla, ili te ovel čhere pe romnjaja sa o vreme? On smatrinena dai lengoro imanje hem lengiri porodica po bitno e gospodarestar. O Isus upozorinda dai o love, o imanje hem i porodica nikad na valjani te oven po bitna e Devlestar (dikh o stihija 25-33 tele). [†] **14,26** valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja Ko original terdola: "valjani te mrzini ple dade hem pla daja ..." Akatei o "te mrzin" preuveličavanje zako po tikoro mangipe. [‡] **14,27** akhari plo krsto Akaja metafora značini da valjani te pokorinen pe e Devlese hem te oven spremna te patinen ko bilo savo način sar te šaj oven e Isusesere učenici, hem te oven spremna te valjanda hem te meren zbog o Isus. O Isus na mislini da dijekh hrišćanin valjani te ovel kovime ko krsto. O Rimljanka but puti terinde e manušen te akharen pumare krstija angleder so kovinde len upro lende sar znako da pokorinena pe e Rimese. [§] **14,28** Averčhane: Ma aven pala mande te na džanden kober adava ka koštini tumen.

te pučen le savei o uslovija zako mir. ³³ Ađahar da đijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniku.”*

*O učenici valjani te ačhoven verna sledbenici e Isusesere
(Mt 5,13; Mk 9,50)*

³⁴ Tegani o Isus phendā: “Šukari o lon. Ali te našalđa plo londipe, soja ov ka londari pe? ³⁵ Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako đubrivo, i frdela pe. Phraven tumare kana te šunen!”†

15

*O pastiri radujini pe kad arakhi ple našalde bakre
(Mt 18,12-14)*

¹ But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te šunen le. ² A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar lelje te gundinen vaćerindoj: “Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olencar.”*

³ Adalese o Isus phendā lendē akaja priča: ⁴ “Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka čerel? Ka ačhaj e enjavardešuenjen ko gore† hem ka džal te rodel e našalde bakre sa đikote na arakhi le. ⁵ I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piče ⁶ hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lendē: ‘Radujinen tumen mancar! Arakhlijum mle našalde bakre.’ ⁷ Vaćerava tumende, ađahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel‡ nego li zako enjavardešuenja pravednici kola mislinena da na valjani te obratinen pe.”§

I đuvli radujini pe kad arakhi i kovanica savi našalđa

⁸ O Isus phendā hem akava: “Ili te nesava đuvlja isi deš srebrna kovanice* i jekh našali, so ka čerel? Ka tharel o svetlo, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica đikote na arakhi la. ⁹ I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lendē: ‘Radujinen tumen mancar! Arakhlijum i kovanica savi našalđum.’ ¹⁰ Ađahar, vaćerava tumende, ovela radost maškaro andelja e Devlesere zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel.”

O dad radujini pe so irinda pe lesoro našaldo čhavo

* **14,33** Šukari kad neko mangela te ovel e Isusesoro učeniko, ali te pokušinđa te džal palo Isus bizo te akhari plo krsto hem te ačhaj sa so isi le, ov ka ovel beskorisno sar o graditelji kova našti ine te završni i kula ili sar o caro kova dželo ko mariba savo našti ine te pobedini. † **14,35** Phraven tumare kana te šunen! Ko original terđola: “Kas isi kana te šunel, nek šunel!” * **15,2** hala olencar O fariseja na haleano čhera e manušengere kola na poštujinde lengere stroga zakonja zako thojba, zako dešto kotor hem zako odredime hajba, adalese so darandile da adava ka čerel e fariseje te ovel nečisto hem zbog adalese te na prihvatin le o Devel. † **15,4** Adava verovatno inele pašnjaci kote o bakre bezbedno hale. Paše uzalo lende verovatno inele avera manuša kola arakhle bakren hem pomožinde len ko arakhiba. ‡ **15,7** irini pe taro ple grehija ko Devel Ko original terđola: “pokajini pe (obratini pe)”. § **15,7** enjavardešuenja pravednici kola mislinena da na valjani te obratinen pe. Adalai o fariseja kola mislinde dai pravedna hem da na valjani te pokajinen pe. * **15,8** srebrna kovanice Ko original terđola “drahme”. O drahmei grčka kovanice oto srebro. Zaki jekh drahma čerela pe ine buti jekh dive.

¹¹ I o Isus phēnda: "Jekhe manuše ine duj čhave. ¹² I o tikneder čhavo phēnda ple dadesē: 'Dade, de man akana o kotor oto barvalipe klo so pripadini maje.' I adahar o dad ulavđa lendē plo barvalipe.[†]

¹³ I palo nekobor dive o tikneder čhavo čedinda sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe adahar so živindā dilikane. ¹⁴ Kad halja sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te hal. ¹⁵ I dželo te čerel buti koro jekh manuš kova živindā adari. Adava manuš bičhalda le pese ko polje te arakhi balen.[‡] ¹⁶ O čhavo edobor inele bokhalo da manglja te hal adava so hana o bale,[§] ali niko na dindā le ništa hajbnase, čak ni adava.

¹⁷ A kad lelja te razmislini šukar, phēnda: Mle dadesere bućarnen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokhatar! ¹⁸ Ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! ¹⁹ Na injum dostojo akana te vaćerav da injum to čhavo. Molinava tut, le man sar jekhe bućarne te čerav buti kora tute.'

²⁰ I lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur ple dadesere čherestar, lesoro dad dikhla le sar avela. Pelo e dadesē žal, prastandilo di leste, zagrlinda le hem čumudindā le. ²¹ Tegani o čhavo phēnda: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostojo akana te vaćerav da injum to čhavo.'

²² A o dad phēnda ple slugendē: 'Sig anen o najšužo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik* ko naj hem o sandale[†] ko pre! ²³ Anen okole thuljarde telco te čhinjen, te ha hem te slavina, ²⁴ adalese so akava mlo čhavo inele mulo, a akana dživdilo, inele našaldo, a akanai arakhlo.' I lelje te veselin pe.

²⁵ A o phureder čhavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, alo paše uzalo čher i šunda bašaliba hem čheliba. ²⁶ Tegani vičindā jekhe sluga te pučel le so ulo adava. ²⁷ O sluga phēnda lese: 'To phral irinda pe čhere. To dad čhindā e thuljarde telco adalese so dikhla le dživde hem saste.'

²⁸ I o phureder čhavo holjanđa hem na manglja te đerdini ko čher. Tegani lesoro dad iklilo hem molindā le te đerdini. ²⁹ A ov phēnda ple dadesē: 'Ače, sa edobor berša kandava tut sar robo hem nikad na phagljum to lafi, a nijekhvar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. ³⁰ A kad alo akava čhavo klo, kova halja to iman e kurvencar, tu čhindan lese thuljarde telco.'

³¹ A lesoro dad phēnda lese: 'Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo-klo. ³² Ali, valjanđam adahar te slavina hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akanai arakhlo!'"

* ^{15,12} Palo e jevrejengoro adeti, e phuredere čhavesi pripadini ine duj puti više oto nasledstvo negoli avere čhavende. I verovatno e tiknedre čhavesi prepelo trećina oto e dadesoro imanje.

* ^{15,15} E Jevrejengoro zakoni vaćeri dai o bale nečista životinje. Palo akava zakoni, o Jevreja na tromandile te han balano. Dikh 3. Mojs 11,7. Adalese o Jevreja mrzinde balen hem e manušen kola arakhena balen. § ^{15,16} adava so hana o bale Ko original terđola: "Ijuske oto rogač".

* ^{15,22} angrustik I angrustik inele znako zako autoritet. [†] ^{15,22} sandale Ko adava vreme o sluge/roboviju phirde pernange, a o slobodna manuša akharde sandale ko pre.

16

Koristinen akala phuvjakoro barvalipe te čeren tumende barvalipe ano nebo

¹ O Isus ple učenikonendje vačerđa akaja priča: "Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe. ² I o barvalo vičindā le hem phenda lese: 'So šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniko!'

³ Tegani o upravniko phenda ana peste: 'So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a lađava te prosinav. ⁴ Džanav so te čerav te šaj o manuša priminen man pumendje ano čhera* kad ka ovav cidime tari buti.'

⁵ I vičindā sa ple gospodaresere dužnikonen, i phenda e prvonese: 'Kobor aveja mle gospodarese?' ⁶ A ov phenda: 'Šel burija uljeja.'[†] Tegani o upravniko phenda lese: 'Sidar le o lil klo hem čhiv da aveja lese pinda.'

⁷ I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?' A ov phenda: 'Šel burija‡ diveja.' I olese da phenda o upravniko: 'Le o lil klo hem čhiv da aveja lese oftovardeš.'

⁸ I o gospodari pohvalindā e nepoštenone upravniko so inele džando hem so ađahar postupindā. Akava mothoj dai o manuša otí akaja phuv§ po džande ko postupci premalo pumarende taro manuša oto svetlost.* ⁹ Vačerava tumende: čeren o manuša te oven tumare amala ađahar so ka pomožinen lende akale phuvjakere barvalipnaja†, te šaj, kad naka ovel tumende više korisno adava barvalipe, te oven primime ano večna čhera‡ ano nebo.

¹⁰ Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. ¹¹ Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumende ano vasta o čaćimasoro barvalipe? ¹² Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro?

¹³ Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka volini e dujtone; ili jekhese ka ovel poslušno, a e dujtone naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe."

¹⁴ Sa adava, so vačerđa o Isus, šunde o fariseja kola volinde barvalipe, i asandile lese. ¹⁵ A o Isus phenda lende: "Tumen injen adala so čerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel dai tumare vile bišukar. Jer soi but vredno e manušendje, adavai gadno e Devlese."

*O lafi e Devlesoro isi le trajno autoritet
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)*

* ^{16,4} o manuša priminen man pumendje ano čhera Ov nadini pe da adala manuša ka pomožinen lese kad ka ačhol bizi buti. † ^{16,6} Adava inele di ko 3.000 litarja ulje oto masline. ‡ ^{16,7}

Šel burija Ko original terdola: "Šel kôrovija." Adava inele di ko 20.000 kilja. § ^{16,8} manuša otí akaja phuv Manuša kola na džanen e Devlese. *

^{16,8} manuša oto svetlost E Devlesere manuša. † ^{16,9} akale phuvjakere barvalipnaja Ko original terdola: "nepošteno barvalipe". Akate koristini pe o lafi "mamon" so ko aramejski značni barvalipe. Adava isto lafi koristini pe hem ko 16,13. ‡ ^{16,9} te oven primime ano večna čhera Akava verovatno značni da kad pomožinen e čororende, on ka radujinen pe kad ka dikhene tumen ano nebo.

16 Tegani o Isus phēđa: "O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere sikavena ine e manušen di o aviba e Jovanesoro, a od tegani vaćeraja o Šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem terinaja sarijen te īerdinen ano leste. **17** A palem, angleder o nebo hem i phuv ka nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni e Mojsijasoro te properel, te našali plo autoritet.

18 Jekh primer: Kova tumendar ačhaj pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba."

Priča e barvalestar kova na mangla te šunel e Devlesoro lafi

19 O Isus phēđa: "Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šeja[§] hem taro dive ko dive hala ine najšukar habinja. **20** Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. **21** Ov but mangla te čaljari pe okolestar so ačhola ine palo hajba e barvalesoro. I ko sa adava, sar pašljola ine angli kapija, di o diline īukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. **22** Kad mulo o čororo, o andelja legarde le e Avraame ki angali.* I o barvalo da mulo hem inele parume. **23** I ano than e mulengoro,[†] ano bare muke, o barvalo vazdindā ple jačha hem odural dikhla e Avraame hem e Lazare lese ani angali.

24 Tegani vičindā: 'Pradade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel plo uprupo kotor e najestar ano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.'

25 A o Avraam phēđa: 'Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuće ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. **26** Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te mangla neko te nakhel akatar kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj.'

27 A o barvalo phēđa: 'Onda molinava tut, pradade Avraame, bičhal e Lazare mle dadese ko čher. **28** Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar vaćeri lendē te irinen pe taro pumare grehija ko Devel‡, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.'

29 A o Avraam phēđa: 'Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere. Nek šunen olen!'

30 A ov phēđa: 'Nane adava dovoljno, pradade Avraame! Ali te alo lendē neko taro mule, ka obratinen pe.'

31 I o Avraam phēđa lese: 'Te na šunde adava so pisindā o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule.' "

17

O učenici valjanena te oven verna sluge e Devlesere (Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

§ 16,19 sa ano najšuže šeja Ko original terđola: "ano skerlet hem ano lan". * **16,22** e Avraame ki angali Akate mislini pe da o Avraam hem o Lazar pašljile jekh uzala avereste ki gozba. Adava inele e grkengoro način sar hana ine ki gozba. I radost ano nebo čestoi ano Lafi e Devlesoro mothovdo sar gozba. † **16,23** Ko original terđola: "Had". O anava "Had" hem "Šeol" ani Biblija koristinena pe zako meriba hem zako than kote o duše e manušengere džana kad merena. ‡ **16,28** Nek o Lazar vaćeri lendē te irinen pe taro pumare grehija ko Devel Ko original terđola: "Nek upozorini len".

¹ O Isus phendā ple učenikonende: "O iskušenja čače ka aven, ali pharo okolese prekala kaste avena! ² Olese ka ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar* hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar† te perel ano greh. ³ Arakhen tumen! Te grešindža nesavi verno osoba, vačer lače so adava nane šukar, a te pokajindža pe, oprostin lače. ⁴ I te efta puti ko dive grešini premala tute hem efta puti avela kora tute hem vačeri će: 'Kajinav man', oprostin lače."

⁵ O apostolja phende e Gospodese e Isuses: "De amen po bari vera!"

⁶ A o Gospod phenda: "Te isi tumen vera tikori sar zrno otı gorušica,‡ ka phenen ine akale kaštese:§ 'Ikal tut oto koreno hem sadin tut ano more!' I ka šunel tumen ine.

⁷ Kova tumendar ka phenel ine ple slugase, kova handela ili arakhi e bakren, kad irini pe tari njiva: 'Siđar ava akari hem beš te ha maro'?

⁸ Na li angleder ine ka phenel lese: 'Ćer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man dikote hava hem pijava, a palo adava tu ka has hem ka pije'? ⁹ Na li valjani te zahvalini e slugase adalese so čerđa adava so ine lese phendo? Na valjani. ¹⁰ Adahar hem tumen, kad čerena sa so phendā tumende o Devel, vačeren: 'Amen injam sluge kolendje na valjani te zahvalini pe! Čerđam samo soi amari buti!' "

O Isus sasljari deše gubavconen, a samo jekh zahvalini lese

¹¹ I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalim, nakhino maškari regija Samarija hem i regija Galileja. ¹² I sar đerdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar ¹³ hem vičinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!"

¹⁴ Kad dikhla len o Isus, phendā lende: "Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!"* I sar ine džana dromeja, saslile tari guba.

¹⁵ I jekh olendar kad dikhla so saslilo, irindža pe koro Isus slavindoj e Devle oto sa o glaso. ¹⁶ Pelo anglo lesere pre mujeja di phuv, zahvalindoj lese. A ov inele Samarijanco.

¹⁷ Tegani o Isus pučlja: "Na li deš saslile? A kaj pana okola enja?

¹⁸ Nijekh li olendar na aračhilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?" ¹⁹ I phendā e manušese: "Ušti hem dža! Ti vera spasindža tut!"

O Isus upozorini e učenikonen te oven spremna zako lesoro dujto aviba (Mt 24,23-28, 37-41)

²⁰ Jekh dive o fariseja pučle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phendā lende:

"O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka šaj te dikhen tumare jačhencar. ²¹ Naka šaj te phenel pe: 'Ače akatei!' ili 'Eče adari!' Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumende!"

²² Tegani phendā ple učenikonende: "Avela o vreme kad ka mangen te dikhen jekh oto dive kad me, o Čhavo e manušesoro, ka vladinav sar

* ^{17,2} baro bar Ko original terđola: "bar e mlinesoro". † ^{17,2} jekh akale tikorendar Akate mislini ve upro manuša kola korkore pumen našti branin, sar o čhavore. ‡ ^{17,6} seme otı gorušica Akava seme ili zrno inele but tikoro. O Isus adaleja vačeri da olen nane ni hari vera.

§ ^{17,6} kaštese Ko original terđola: "dudinka". * ^{17,14} mothoven tumen e sveštenikonende O gubavci valjande te roden potvrda taro svešteniku dai saslijarde tari guba.

caro,[†] ali naka šaj te dikhen. ²³ O manuša ka phenen tumendje: 'Eče adari!' ili 'Ače akatei!' Ali ma džan olencar te roden man! ²⁴ Adalese so o aviba e Manušesere Čavesoro ko lesoro dive ka ovel sar i munja kad čhinela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. ²⁵ Ali angleder adalestar valjani but te patinav hem te ovav odbacime akala generacijatar.

²⁶ Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živinda, aðahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čavo e manušesoro, ka avav. ²⁷ O manuša ine hana hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive kad o Noje ðerdindā ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavda sarijen kola na inele ani barka.

²⁸ Aðahar da inele ano vreme kad o Lot živinda. O manuša ani diz Sodoma ine hana hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdena čhera. ²⁹ A ko dive kad o Lot iklilo tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem žuta bara save thabljona[‡] hem mudardā sarijen kola ačhile ani diz. ³⁰ Aðahar da o manuša naka oven spremna ko dive kad me, o Čavo e manušesoro, ka avav.[§] ³¹ Ko adava dive, ko ka ovel upro čher,* a lesere stvarija ano čher, ma te huljel te lel len. Aðahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. ³² Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjače![†] ³³ Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, naka ovel le večno dživdipe; a ko našali plo dživdipe, ka ovel le večno dživdipe.[‡] ³⁴ Vaćerava tumendje, ki adaja rat kad ka irinav, duj džene ka pašljon ko jekh than e pašlojbnasoro. Jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe. ³⁵ Ka oven duj đuvlja kola zajedno ka čeren hajbnase.[§] Jekha ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe. ³⁶ Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe.*

³⁷ I on pučle e Isuse: "Kaj, Gospode?"

A ov phendā lende: "Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija."[†]

18

O Devel pomožini okolendje kola molinena bizo odustajiba

¹ Tegani o Isus vaćerđa ple učenikonendje priča te sikaj len sar stalno valjani te molinen pe bizo te odustajinen. Vaćerđa: ² "Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestар hem na ačhilo lese di o manuša. ³ A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: 'De man pravda anglo okova kova tužini man!' ⁴ Ov jekh vreme na manglja te pomožini laće. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phendā korkoro pese: 'Iako na darava e Devlestар hem na ačhilo majje di o manuša, ⁵ ka dav pravda akala udovicače, adalese so but puti avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!'"

[†] **17,22** Ko original terđola: "jekh oto dive e Manušesere Čavesere". [‡] **17,29** žuta bara save thabljona sumpor [§] **17,30** ka avav Ko original terđola: "ka mothovav man". ^{*} **17,31** Ko

adava vreme o Jevreja čerde čhera saven inele ravna krovija kote volinde te odmorinen hem te družinen pe. [†] **17,32** Na šunda e Devlesiri naredba te na dikhel napalal nakori Sodoma hem o Devel kazninda la zajedno e manušencar tari Sodoma. [‡] **17,33** Ko original terđola: "Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, ka našali le; a ko našali le, ka ačhaj le." [§] **17,35** ka čeren hajbnase Ko original terđola: "ka meljinien o div". ^{*} **17,36** Ano but grčka rukopisija nane akava stih.

[†] **17,37** Kad o manuša dikhena e lešinaren sar čedena pe, džanen dai adari mulo telo. Ko isto način, sarijende ka ovel jasno kad e Devlesoro sudo avela.

6 Tegani o Gospod o Isus phēđa: "Razmislinen adalestar so phēđa o nepravedno sudija!"^{*} **7** O Devel li naka del pravda ple birimendē kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačhaj len te adžiċeren? **8** Vaċerava tumendē, ka del len pravda sigate. Ali kad me, o Čhavo e manušesoro, ka irinav ki phuv, ka arakhav li manušen kolen isi esavki vera?"

O Devel opravdini e poniznonen kola kajinena pe

9 Tegani o Isus vaċerđa akaja priča okolendē kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: **10** "Duj manuša džeze ko Hram te molinen pe: jekh fariseji, a o dujto cariniko. **11** O fariseji, terdindoj, molinda pestar: 'Devla, hvala ĉe so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. **12** Postinava duj puti ano kurko; dava ĉe dešto kotor oto sa so priminava.'

13 A o cariniko, terdindoj odural, na mangla ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruđa te mothoj pli tuga hem vaċeri: 'Devla, ov milosno maje, e grešnikose!' **14** Vaċerava tumendē: akava cariniko irindā pe ĉhere opravdime anglo Devel, a na o fariseji! Adalese so dijekh kova povazdela pe, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime."

O carstvo e Devlesoroi okolendē kolai ponizna sar o ħavore

(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

15 O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore ħavoren te ħichel ple vasta upro lende hem te blagoslovini len. I kad o učenici dikhle adava, vaċerena lende ine te na ġeren adava. **16** Ali o Isus viċindā len angla peste vaċerindoj e učenikonendē: "Muken e ħavoren te aven kora mande hem ma braninen lende, adalese so esavkendē pripadini o carstvo e Devlesoro! **17** Čače vaċerava tumendē, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar adala ħavore, naka ġerdini ano leste."[†]

Pharoi e barvalende te ġerdinen ko carstvo e Devlesoro

(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

18 I nesavo šerutno e jevrevjengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te ġerav te dobinav o večno dživdipe?"

19 A o Isus phēđa lese: "Sose viċineja man šukareja?[‡] Samoi o Devel šukar. **20** O naredbe e Devlesere dżane: 'Ma ġer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma ċor!', 'Ma svedočin hovavne!', 'Poštujin te dade hem te daja!'

21 Tegani o šerutno phēđa: "Sa adava iċerava pana taro tikoripe."

22 Ko adava, o Isus phēđa lese: "Pana jekh ačhola tut te ġere: biknin sa so isi tut, a o love de e ċororende i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande." **23** A ov kad šundā adava, rastužisalo adalese so na mangla te biknel plo baro barvalipe.

24 A kad dikhla le o Isus sar rastužisalo, phēđa: "Kobori pharo e barvalende te ġerdinen ko carstvo e Devlesoro! **25** Po lokhei e kamilacé te nakhel maškaroo kan e suvjakoro nego e barvalese te ġerdini ko carstvo e Devlesoro."

* **18,6** Averħane: "Akava sudija inele nepravedno, ali den pažnja ko adava so ov odlučindā!"

† **18,17** O Devel rodeda e manušendar te prihvatinen lesiri vlast upro lende ano pouzdanje hem ani poniznost. Averħane: "ko mangela te ġerdini ano carstvo e Devlesoro valjani te primini le ano pouzdanje hem ani poniznost sar o ħavoro." ‡ **18,19** šukareja O Isus pučela akava te dikhel da li o manuš haljola koi o Isus, dai o Isus Devel. Te o manuš prihvatindā le sar Devle, onda ka prihvatini e Isusesoro lafi te biknel sa so isi le hem te džal palo leste.

26 A o manuša kola šunde adava, phende: "Kova onda šaj te ovel spasime?"[§]

27 A o Isus phendā lendē: "So nane moguće e manušenđe, mogućei e Devlese."

28 O Petar phendā: "Ače, amen sa ačhavđam te dža pala tute."

29 A o Isus phendā lendē, e učenikonende: "Čače vaćerava tumendē, đijekh kova ačhavđa plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro,"^{*} **30** ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavđa hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela."

O Isus trito puti vaćeri ple meribnastar

(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

31 O Isus sidinda pe e dešduuje apostolencar ki strana hem phendā lendē: "Ače, džaja nakoro Jerusalim. Adari ka ovel sa adava so o proroci pisinde ko Svetu lil mandar, e Manušesere Čhavestar. **32** Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vredinen man hem ka čhungaren man. **33** Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštav taro mule."

34 O učenici na halile ništa adalestar so o Isus vaćerđa lendē. O značenje adale lafengoro inele garavdo olendar i na džande sostar o Isus vaćeri.

O Isus sasljari e korore prosjako

(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)

35 Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini. **36** Kad o kororo manuš šundā sar o narodo nakhela, raspučlja pe soi adava. **37** I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela. **38** Tegani o kororo vičindā: "Isuse, Čhaveja Davidesereja,[†] smilujin tut maje!" **39** A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičindā: "Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!"

40 Tegani o Isus terdino hem naredindā te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le: **41** "So mangeja te čerav će?"

A o kororo phendā: "Gospode, mangava te dikhav."

42 I o Isus phendā lese: "Dikh! Sasljardo injan adalese so verujindan."

43 I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem phirđa palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava so ulo zahvalinde e Devlese.

19

O spasenje alo ano čher e Zakejesoro e carinikosoro

1 O Isus đerdindā ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, **2** alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. **3** Ov čerela ine

§ 18,26 O Jevreja mislinde da o manuš ulo barvalo adalese so o Devel blagoslovinda le adalese soi adava manuš pravedno. Mislinde da o čorore manuša verovatno na inele pravedna. I kad o manuša, kola šunena ine e Isuse, šunde da nane moguće e barvale manušese te đerdini ano carstvo e Devlesoro, prepostavinde da o čorore manuša našti te nadinen pe da o Devel ka spasini len taro sudo. * **18,29** zbog o carstvo e Devlesoro Averčhane: "te pokorini pe e Devlese sar ple carose". † **18,38** Čhaveja Davidesereja O Isus inele potomko e Davidesoro, e Izraelsere najbitnove carosoro. "Čhavo e Davidesoro" inele titula zako Mesija.

nesar te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. ⁴ Adalese prastandilo po anglati hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar.

⁵ A kad o Isus reslo adari, dikhla upre hem phendā lese: "Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovavano to čher."

⁶ I o Zakej huljilo sigate hem anda le čhere kora peste radosno. ⁷ Sa o manuša kola dikhle adava vačerde e Isusestar so na valjanda te džal te bešel e grešnikoja lese ano čher.*

⁸ A o Zakej terdino hem phendā e Gospodese e Isusese: "Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororenđe, a te nekas hovavđum, ka irinav lese štar puti više."

⁹ A ko adava, o Isus phendā lese: "Avdive o Devel anda o spasenje ano akava čher,[†] adalese soi hem o Zakej potomko e Avraamesoro.[‡] ¹⁰ Me, o Čavo e manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!"§

O manuša valjani te oven verna adžičerindo o carstvo e Devlesoro (Mt 25,14-30)

¹¹ But manuša šunena ine adava so o Isus vačerđa. I sar o Isus inele paše uzalo Jerusalim, o manuša mislinde da o carstvo e Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe.* Adalese so adahar mislinde, o Isus phendā lende pana jekh priča: ¹² "Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv koro jekh baro vladari kova ka čhivel le zako caro upri lesiri phuv, a palo adava te irini pe čhere. ¹³ I vičindā ple deše slugen, dindā len po ekvaš kilo srebro[†] hem phendā lende: 'Ćeren maje više love adahar so ka ćeren buti adaleja đikote na avava.' I dželo ko drom. ¹⁴ A o manuša otí lesiri phuv mrzinde le i bičhalde pumare manušen koro baro vladari vačerindo: 'Na mangaja akale te ovel amaro caro.'

¹⁵ Kad o ugledno manuš irindā pe sar caro, terindā te vičinen koro leste okole slugen, kolendē dindā love, te dikhel kobor love čerde lese. ¹⁶ O prvo sluga alo vačerindo: 'Gospodarona, oto love[‡] save dindan man, čerdum deš puti edobor.'§ ¹⁷ I ov phendā lese: 'But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanje maje verno ko najhari, dava tut te vladine upro deš dizja!'

¹⁸ O dujto sluga alo vačerindo: 'Gospodarona, oto love^{*} save dindan man, čerdum pandž puti edobor.'[†] ¹⁹ I lese phendā: 'Dava tut te vladine upro pandž dizja!'

²⁰ O trito sluga alo vačerindo: 'Gospodarona, ače te love[‡] save dindan man. Garavđum len ano jekh kotor e šejengoro. ²¹ Ćerdum adahar

* ^{19,7} O Jevreja mrzinde e carinikonem hem smatrindre da nijekh šukar manuš na valjani te družini pe olencar. [†] ^{19,9} o Devel anda o spasenje ano akava čher Ko original terđola: "alo o spasenje ano akava čher". [‡] ^{19,9} potomko e Avraamesoro Averčhane: "manuš kole isi vera savi inele e Avraame". § ^{19,10} e našalden Okolen kola našaldile e Devlesere dromestar. * ^{19,11}

O Jevreja verujinde da o Mesija ka anel o carstvo e Devlesoro samo so ka avel ko Jerusalim. Averčhane: "da o Isus odmah ka lel te vladini upro carstvo e Devlesoro." [†] ^{19,13} ekvaš kilo srebro Ko original terđola: "mina". Đijekhese po jekh mina, so tegani inele sar plata zako trine masekengiri buti. [‡] ^{19,16} love Ko original terđola: "mina". § ^{19,16} deš puti edobor Ko original terđola: "deš mine". * ^{19,18} love Ko original terđola: "mina". [†] ^{19,18} pandž puti edobor Ko original terđola: "pandž mine". [‡] ^{19,20} love Ko original terđola: "mina".

adalese so darandiljum tutar so injan strogo manuš. Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde.'[§]

²² A ov phendā lese: 'Tu na injan šukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava so nane mlo hem čedava so avera sejinde, ²³ sose onda na dindan mle love ki kamata? Di akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.' ²⁴ Tegani phendā okolendje kola terdine uzalo leste: 'Len akale slugastar o love* hem den len okolese kas isi deš puti edobor!'[†]

²⁵ A on inele protiv hem phende: 'Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.'[‡]

²⁶ O caro phendā: 'Dikhena da[§] đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem okova hari so isi le.* ²⁷ A okolen mle neprijateljen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem čhinjen len angla mande!' "

*O Isus džala nakoro Jerusalim sar caro
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Jn 12,12-19)*

²⁸ I kad vaćerđa lendje adava, o Isus dželo nakoro Jerusalim phirindoj anglo ple učenici. ²⁹ Kad alo paše uzalo gava Vittaga hem Vitanija, uzali gora vičimi E maslinakiri, bičhalđa duje učenikonen ³⁰ vaćerindoj: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I kad ka đerdinen, ka arakhen phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino.[†] Phraven le hem anen le akari. ³¹ Te neko pučlja tumen: 'Sose phravena le?', vaćeren lese: 'E Gospodese valjani.'

³² On dželete hem arakhle ađahar sar so phendā lendje o Isus. ³³ I sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno her, pučle len: "Sose phravena e terne here?"

³⁴ A on phende: "E Gospodese valjani." ³⁵ I ande e here anglo Isus. Čivide pumare fostanja upro her hem pomožinde e Isusesete te uštel upro leste.

³⁶ I sar džala ine anglat bešindoj upro her, o manuša dinde le čast ađahar so buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste.[‡] ³⁷ A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine tari E maslinakiri gora, sa o učenici so inele adari lelje radosno hem oto sa o glaso te slavinjen e Devle zako sa o čudesija save dikhle, ³⁸ vaćerindoj:

"Blagoslovime o Caro

kova avela ano anav e Gospodesoro!

Nek ovel mir ano nebo

hem slava e Devlese ko učipe!"

§ 19,21 Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde Akava verovatno inele izreka. Manuš kova lela so nane olesoro, ili kova čedela o hajba savo avera sejinde adavai metafora okolese kova barvaljola nekasere averesere phara bućatar. * **19,24** o love Ko original terđola: "i mina". † **19,24** deš puti edobor! Ko original terđola: "deš mine". ‡ **19,25** pandž kilja srebro. Ko original terđola: "deš mine". § **19,26** Dikhena da Ko original terđola: "Vaćerava tumende da".

* **19,26** Averčhane: "đijekh kova šukar koristini okova soi lese dindo, ka del pe lese pana ... e manušestar kova na koristini šukar okova soi lese dindo, ka lel pe lestar ..." † **19,30** nijekh manuš na beštino Samo o životinje upro savende pana nikо na beštino oni prikladna e Devlese ili e carose (dikh 4. Mojs 19,2; 5. Mojs 21,3; 1. Sam 6,7). ‡ **19,36** Verovatno adaleja mangle te mothoven da prihvatinena e Isuse to ovel lengoro caro (dikh 2. Car 9,13).

39 Tegani nesave fariseja, kola inele maškaro lende, phende e Isusese: "Učitelju, phen te učenikonende te na vaćeren adava."

40 A o Isus phenda lende: "Phenava tumendē, te trainde on, o bara ka vičinen slavindoj!"

E Isusesei phare so o dizutne oto Jerusalim na pendžarena le

41 I kad o Isus alo paše uzalo Jerusalim, dikhindoj i diz, rundā lače **42** vaćerindoj: "Oh, so bi mangava hem tu avdive te džane so ka anel če mir!§ Ali akanai garavdo te jačendar. **43** Ka aven o dive kad te neprijatelja ka čhiven če barikade,* ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritiskinen tut. **44** Ka uništinen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhavene ni jekh bar ko lesoro than adalese so na pendžardan o vreme kad o Devel alo te spasini tut."†

O Isus na mukela te biknel pe ano Hram (Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Jn 2,13-22)

45 Kad o Isus alo ano Jerusalim, đerdinđa ano boro e hramesoro hem lelja te ispudini adathar okolen so biknena. **46** Phenda lende: "Pisimei ko Sveti lili: 'O čher mlo ka ovel than kote o manuša ka molinen pe', a tumen čerđen lestar 'than kote čedena pe o čora!' "‡§

47 I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevrejengere starešinencar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, **48** ali na arakhle so te čeren adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20

E Jevrejengere vođe na mangle te prihvatinen da o Devel dindā autoritet e Isusese

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

1 I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e hramesoro hem vaćeri lende ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Zakonestar hem o starešine **2** hem pučle le: "Vaćer amende kotar tuće pravo te čere akava? Ko dindā tut pravo?"

3 A o Isus phenda lende: "Hem me tumen ka pučav nešto. Vaćeren maje: **4** Ko dindā pravo e Jovanese te krstini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?"

5 A on raspravinde pe maškara pumende vaćerindoj: "Te phendam 'o Devel kovai ano nebo', ov ka pučel amen sose onda na verujindam lese.

§ **19,42** O Isus mothoj plo tugujiba da o manuša taro Jerusalim propustinde i prilika te oven mirime e Devleja. * **19,43** ka čhiven če barikade Adahar niko naka šaj te ikljol taro Jerusalim ili te derdini ano leste bizo mukiba e neprijateljengoro. † **19,44** Akala stihija opisinena i opsada, kaj i vojska opkolini i diz sava isi duvarija. Kad i vojska opkolini i diz, o manuša našti ikljon olatar hem niko našti pomožini lende. O Isus džandā da adava ka ovel e Jerusalimese ki budućnost, hem ulo adava. Ko 70. berš palo Hrist, e rimesiri vojska opkolinda o Jerusalim hem adari mudarda bute manušen. ‡ **19,46** than kote čedena pe o čora! Ko original terdola: "pećina e čorengiri".

§ **19,46** O Isus ukorinda e manušen kola biknena adalese so čerena ine e Hrameja so o Devel na manglja. O Devel manglja o manuša te molinen pe ano lesoro Hram, ali o manuša kola biknena koristinde o Hram sar pijac. On da hovavena ine e manušen adahar so rodena lendar više love zako stvarija save valjaní zaki žrtva.

6 A te phendam 'o manuša', sa o manuša ka mudaren amen adahar so ka frden bara upra amende, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko."

7 Adalese phende e Isusese da na džanen ko dinda pravo e Jovanese.

8 I o Isus phenda lende: "Ni me onda naka phenav tumendē kotar maje pravo akava te čerav."

*O Isus uporedini e jevrevjengere vođen e bišukare vinogradarencar
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)*

9 Tegani o Isus lelja te vaćeri e narodose akaja priča: "Nesavo manuš sadinđa vinograd, iznajminda le e vinogradarende hem dželo ko drom ko but vreme. **10** I kad alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalda e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. **11** I o gospodari bičhalda avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde le palal čuće vastencar. **12** I palem o gospodari bičhalda koro lende avere sluga. A on čerde le ko rata hem frdinde le avri taro vinograd.

13 Tegani o gospodari oto vinograd mislinda pe so te čerel, i phenda: 'Ka bičhalav lende mle mangle čhave. Šaj ole ka poštujinen.'

14 Ali kad o vinogradarija dikhle le, vaćerde maškara pumende: 'Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amende te ačhol o nasledstvo.' **15** I frdinde le avri taro vinograd hem mudarde le.

So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarende? **16** Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averende."

I okola kola šunde adaja priča, phende: "Te na del o Devel adava te ovel!"

17 A o Isus dikhla ano lende hem phenda: "A so onda značini adava soi pisime e Mesijastar ano Svetu lili:

'O bar* savo odbacinde o zidarija
ulo najbitno bar e čheresoro'?†

18 Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le."

19 A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja priča oto bišukar vinogradarija vaćeri olendar, ali darandile e manušendar.

*E verakere vode našti te dolen e Isuse ko bišukar lafi
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)*

20 O učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, te tužinen le da vaćerđa nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. **21** I o špijunja pučle e Isuse: "Učitelju, džanaja da vaćereja hem sikaveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego čaćimase sikaveja o drom e Devlesoro. **22** Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?"‡

* **20,17** bar Ko adala dive o manuša koristinde bara te vazden duvarija e čherengere. † **20,17** Akate vaćeri pe e Mesijastar dai ov sar bar save o zidarija odlučinde te na koristinen le, ali save o Devel čerda te ovel najbitno bar. ‡ **20,22** On očekujinde e Isusestar te phenel "oja" ili "na". Te phenda "oja", onda o Jevreja ka oven ine holjame upro leste adalese so vaćeri lende te platinen porez zaki e abandijengiri vlast. Te phenda "na", onda e verakere vode ka vaćeren ine e Rimilanđende da o Isus sikaj e manušen te na ićeren e rimesoro zakoni.

23 A o Isus džandā so on mangle te prevarinen le i phendā lende:
24 "Mothoven maj e kovanica savaja platinena o porez. § Kasiri slika hem kasoro anav isi la?"

A on phende: "E carosoro."

25 Tegani o Isus phendā lende: "Onda, den e carose okova so pripadini e carose, a e Devlese okova so pripadini e Devlese." **26** I ađahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vaćerđa i trainde adalese so inele zadivime lesere vaćeribnaja.

O Isus sikaj da čaće isi uštiba taro mule (Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

27 I ale koro Isus nesave sadukeja* kola vaćerenada nane uštiba taro mule. On pučle e Isuse: **28** "Učitelju, o Mojsije amende e Jevrejende phendā so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav.[†] **29** Ađahar, inele efta phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. **30** O dujto phral lelja ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. **31** Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem ađahar sa avera phralja. I nijejk olendar na ačhavđa čhaven pala peste. **32** Ko kraj muli hem i romni. **33** Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o efta phralja?"

34 O Isus phendā lende: "O manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. **35** A okola kolen o Devel smatrini dai dostoјna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. **36** Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o anđelja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. **37** A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije kad ko than oto Sveti lili kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod vaćeri dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako tegani inele mule. **38** A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde."[‡]

39 Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isusesec: "Učitelju, šukar vaćerđan!" **40** I darandile te pučen le bilo so aver.

O Mesijai po baro taro caro o David (Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

41 Tegani o Isus pučlja okolen so ine šunena le: "Sar šaj o učitelja e Zakonestar te vaćeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro čavo?"

42 A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija:
 'O Gospod phendā mle Gospodese e Mesijase:

Beš ko počasno than uzala mande§

§ **20,24** kovanica savaja platinena o porez Ko original terđola: "denari". * **20,27** O Sadukeja Legarutni e jevrejengere verakiri hem politikakiri grupa. On prihvatinde samo o prva pandž lila oto Purano zavet hem na verujinde ano džividipe palo meriba. † **20,28** te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav Ko original terđola: "te vazdel potomko ple phralesere". ‡ **20,38** Adalese so akala manuša fizički mule, on valjani pana te oven duhovno dživde. Averčhane: "negoj Devel okolengoro kasoro duho pana živini, iako lengere telija možda mule, adalese so lengoro duho pana živini ani prisutnost e Devlesiri." § **20,42** Beš ko počasno than uzala mande Ko original terđola: "Beš ot i mi desno strana".

43 đikote na pašljarava te neprijateljen talo te pre!'

44 O David e Mesija vičini 'Gospode'. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro čhavo?"*

*O Isus upozorini dai o učitelja e Zakonestar dujemujengere
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)*

45 Tegani anglo sa o manuša, o Isus phendā ple učenikonendē:
46 "Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravinen len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. 47 Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len,[†] hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša."

21

*I čorori udovica dela e Devlese sa o love so isi la
(Mk 12,41-44)*

1 Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvale manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba.* 2 Adahar dikhla hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj tikore kovanice.[†]
3 Tegani phendā: "Čače vaćerava tumenđe, akaja čorori udovica čhvđa više sarijendar. 4 Adalese so sare akala dinde oto buderis so isi len, a oj, kojai čorori, dindža sa so inola."

O Isus vaćeri e znakonendar save ka mothoven dai paše o kraj akale vremesoro

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

5 I sar nesave učenici vaćerena ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuze bare barencar hem e daronencar[‡] o Isus phendā: 6 "Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel peravdo."

7 I on pučle e Isuse: "Učitelju, kad adava ka ovel? So ka mothoj amenđe da alo adava dive?"

8 A o Isus phenda: "Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vaćerindoj: 'Me injum o Hrist'[§] hem: 'Alo paše o kraj akale vremesoro.' Ma džan palo lende! 9 A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj." 10 Tegani phendā lende: "O manuša ka maren pe e manušencar hem o carstvo e carstvoja. 11 Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran.

12 Ali angleder sa adava, ka dolen tumen hem ka progoininen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandlipe, ka legaren tumen

* 20,44 Adalese so o David phendā dai o Mesija lesoro Gospod, adava značini dai o Hrist po baro e Davidestar hem nane samo e Davidesoro potomko. † 20,47 Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len Ko original terđola: "Hana o imanje e udovicengoro." * 21,1 kutija zako čediba. Adava inele jekh oto kutije ano e hramesoro boro kote o manuša čhivena ine o love sar daro e Devlese. † 21,2 duj tikore kovanice Ko original terđola: "duj lepte". Adaja kovanica najhari vredinda. ‡ 21,5 e daronencar Sar soi stvarija čerde oto zlato ili oto srebro, stvarija save čerde o Hram te dičhol dai šužo. § 21,8 Me injum o Hrist Ko original terđola samo: "Me injum."

anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenici. ¹³ Adava ka ovel tumende te šaj svedočnen lende mandar. ¹⁴ Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafencar te braninen tumen. ¹⁵ Adalese so me ka dav tumen mudra lafija ko save nijekh tumaro protivniko naka šaj te irini lafi. ¹⁶ Ka izdajinen tumen hem tumare dada, tumare daja, tumare phralja, tumari familija hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. ¹⁷ I sare ka mrzinen tumen zbog mande, ¹⁸ ali niko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal* tumare šerestar naka ovel uništyme. ¹⁹ Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe.”

O Isus vaćeri so o Jerusalim ka ovel uništyme

(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ O Isus phendā hem akava: “I kad ka dikhen sar o Jerusalim opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništyme. ²¹ Tegani okola kola živinena ani e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinena ano Jerusalim nek ikljon avri, a kolai avri, te na djerdinan ani diz. ²² Adalese so adala ka oven o dive kad o Devel ka kaznini e manušen. Adahar ka ovel te šaj pherđol sa so o proroci pisinde ko Sveti lili. ²³ Jao e khamnjende hem okolende kola dena čuči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel upri phuv hem o Devel ka ovel but holjame hem ka kaznini akale narodo. ²⁴ Nesave olendar ka oven mudarde,[†] a avera ka oven legarde ko phandliple maškarao sa o nacije. O Jerusalim ka ovel gazime e nacijendar sa đikote na nakhela lengoro vreme.”

O Isus vaćeri e znakonendar save ka mothoven dai but paše lesoro aviba

(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ O Isus phendā hem akava: “I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren oti dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija. ²⁶ O manuša ka meren oti dar hem oto adžićeriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime. ²⁷ Tegani sare ka dikhen man, e Čhave e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe hem ani bari slava. ²⁸ Kad sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel sigende ka oslobođini tumen.”

O Isus vaćeri e učenikonendē te pratinen o znakija savendar vaćerđa lende

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Tegani o Isus phendā lende akaja priča: “Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. ³⁰ Kad dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. ³¹ Adahar hem tumen kad dikhena da ovela adava so phenđum tumende, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. ³² Čače

* ^{21,18} čak ni jekh bal O Isus vaćeri oto jekh najtikoro kotor e manušestar. Adaleja vaćeri da sa o manuš naka properel. O Isus već vaćerđa so nesave olendar ka oven mudarde, i nesave haljovena so akava značini da on naka oven duhovno oštetime. † ^{21,24} ka oven mudarde Ko original terđola: “ka peren (ka oven mudarde) taro oštrot mači.”

vaćerava tumende, akaja generacija naka nakhel[‡] dikote sa adava na ovela. ³³ O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle lafija nikad naka nakhen.”

*O Isus sikaj e učenikonen te oven uvek spremna zako olesoro aviba
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)*

³⁴ I o Isus phendā lendē: “Arakhen tumen te na oven tumare goda[§] zaokupirime pibnaja, mačojbnaja hem akale dživdipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive.* ³⁵ Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. ³⁶ Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terđon radosno angla mande, anglo Čhavo e manušesoro.”

³⁷ Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a raćaja ikljola ine tari diz hem džala te raćari ki gora vičimi E maslinakiri. ³⁸ I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22

*O Juda pristanini te izdajini e Isuse
(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Jn 11,45–53)*

¹ Avela ine paše i Pasha, savi inele prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro.* ² O šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar.

³ Tegani o Sotoni derdindā ano Juda vičime Iskariot kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. ⁴ Ov dželo koro šerutne sveštenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorinda pe olencar sar te predel lendē e Isuse. ⁵ On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. ⁶ I ov pristanindā. I ađahar lelja te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka oven but manuš uzalo leste.

*O Isus bičhali duje učenikonen ko Jerusalim te pripreminen i Pasha
(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)*

⁷ Kad alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te činel pe bakrore zaki Pasha,[†] ⁸ o Isus phendā e Petrese hem e Jovanese: “Džan hem čeren amendē e pashakoro hajba te šaj te ha.”

⁹ A on phende lese: “Kaj mangeja te čera la?”

¹⁰ Ov phendā lendē: “Šunen. So ka đerdinen ki diz Jerusalim, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro.[‡] Džan palo leste. Ko cher

[‡] 21,32 akaja generacija naka nakhel Isi but načinja te haljol pe akava stih: 1. akaja generacija značini okola kola inele dživde ko vreme kad o Isus vaćeri ine, a adava značini da o uništiba e Jerusalimesoro hem aver znakija kola ka anen di ko e Isusesoro iriba ka len te oven zako vreme lengere dživdipnasoro; 2. akaja generacija značini vrsta oto manuš kolai bišukar hem protivinen pe e Isusese, a adava značini da uvek ka ovel nevernici kola ka protivinen pe e Isusese sa di ko momenti kad ov ka irini pe ki phuv; 3. akaja generacija značini “akaja nacijā” hem mislini pe upro Jevreja, so značini da e jevregjengi nacija naka nakhel angleder so o Isus ka irini pe; ili 4. akaja generacija značini o manuša kola ka živinen ko vreme kad o kraj samo so nane te ovel, hem adava značini da, kad ka oven adala događaja savendar vaćeri pe ano 25. hem 26. stih, o Isus ka irini pe ki phuv zako vreme e dživdipnasoro adala generacijatar. [§] 21,34 goda Ko original terđola: “vile”. * 21,34 te resel tumen otojekhvar adava dive Averčhane: “adava dive ka avel kad naka očekujinen.” * 22,1 Ko adava prazniko o Jevreja na hale maro savo inele čerdo e kvascoja.

† 22,7 te činel pe bakrore zaki Pasha Ko original terđola: “te žrtvujini pe i Pasha”. ‡ 22,10 khoro Baro čaro ano savo anela pe ine pani.

ko savo ka đerdini ¹¹ roden e čherutne hem vaćeren lese: 'O učitelj pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?' ¹² I ov ka mothoj tumende i bari upruni soba savi već pripremimo. Adari čhiven amende zako hajba.' ¹³ I on džele hem arakhle sa adahar sar so phenda lende o Isus i adari čhivde zako hajba e pashakoro.

*O Isus dela nevo značenje zako maro hem zaki mol
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Jn 13,21-30; 1. Kor 11,23-25)*

¹⁴ I kad alo o vreme te hal pe i Pasha, o Isus čhivđa pe uzalo astali ple apostolencar. ¹⁵ I phenda lende: "Edobor zorale mangljum te hav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. ¹⁶ Adalese so, vaćerava tumende, naka hav aver Pasha đikote lakoro čačimasoro značenje na pherđola ano carstvo e Devlesoro." §

¹⁷ Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinda e Devlese hem phenda e apostolendje: "Len akaja mol hem ulaven la maškara tumende. ¹⁸ Adalese so, vaćerava tumende, naka pijav više mol* đikote o carstvo e Devlesoro na avela."

¹⁹ I lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem ulavđa le e apostolende vaćerindoj: "Akavai mlo telo savo dela pe tumende. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar." ²⁰ Adahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vaćerindoj: "Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo čhorela pe tumende.

²¹ Ali ače, o manuš kova ka izdajini man† mancari uzalo astali. ²² Adalese so, me, o Čavo e manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manušese kova ka izdajini man!" ²³ I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel adahar nešto.

*O vođe e Devlese ano carstvo valjani te oven sar sluge
(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)*

²⁴ I o apostolja lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. ²⁵ A o Isus phenda lende: "Avere nacijengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena 'manuša kola čerena šukaripe'. ²⁶ Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškar tumende nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. ²⁷ A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. ²⁸ Tumen injen adala kola ačhile mancar ano mle iskušenja. ²⁹ I me dava tumen autoritet te vladinen ano carstvo, sar so mlo Dad o Devel dinđa man: ³⁰ te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te vladinen upro dešduj plemija e Izraelesere."

*O Isus vaćeri ple učenikonendje da ka ovel proverime lengiri vera ano leste
(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Jn 13,36-38)*

§ ^{22,16} I Pasha podsetini ine e izraelesere narodo upro adava sar o Devel ikalda len taro robujiba ano Egipat kad žrtvujinde bakrore hem čhivde lesoro rat upro udara pumare čherengere. Ko slično način, o Isusi e Devlesoro bakroro hem e Isusesere rateja ikali ple narodo taro robujiba e grehese. O Isus palem ka avel hem ka vladini sar caro, a tegani o vernici ka oven ki gozba hem ka slavinen so o Devel ikalda len. * ^{22,18} mol Ko original terđola: "oto bijandipe e drakhakoro". † ^{22,21} o manuš kova ka izdajini man Ko original terđola: "o vas mle izdajnikosoro".

³¹ O Isus phenda: "Simone, Simone, ače o Sotoni rodinda e Devlestare te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar kad neko čhorela o điv maškari sita. ³² Ali me molindum tuće te ačhol ti vera ana mande. Đzanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengirí vera."‡

³³ A ov phenda lese: "Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandlipe hem ko meriba."

³⁴ A o Isus phenda: "Vaćerava će, Petre, o bašno naka đilabi avdive đikote trin puti naka hovave da na pendžareja man."

³⁵ I phenda e apostolende: "Kad bičhalđum tumen ko drom bizo kese lovencar, bizo torbe hem bizi buderibucu, na li falinda tumende nešto?"

A on phende: "Ništa."

³⁶ Tegani o Isus phenda lendje: "Ali akana kas isi kesa e lovencar, nek lel la! Ađahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ogrtaci hem nek činelfse jekh. § ³⁷ Adalese so, vaćerava tumenđe, valjani te pherđol adava soi mandar pisime ko Sveto lil: 'Dikhle le sar jekhe okolendar kola čereni bišukaripe.' Čače, pherđola sa soi pisime mandar."

³⁸ A on phende: "Gospode, ače isi amen duj mačija!"

A ov phenda: "Šukari!"*

*O Isus džanel so le adžiceri bari patnja, a e učenikonen iskušenja
(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)*

³⁹ I iklinjoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja džele hem lesere učenici. ⁴⁰ I kad resle adari, phenda lendje: "Molinjen tumen te na peren ko iskušenje!"

⁴¹ I cidinda pe dur olendar, edobor kobor šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molindu pe e Devlese, ⁴² vaćerindo: "Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli." ⁴³ Tegani o andeo mothovđa pe lese taro nebo hem hrabrinđa le. ⁴⁴ A kad inele ani po bari patnja, po zorale molindu pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv.† ⁴⁵ I pali molitva uštino, alo di ple učenici hem arakhija len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba. ⁴⁶ Tegani phenda lende: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iskušenje!"

*O Isus na suprostavini pe e manušenđe kola ale te dolen le
(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Jn 18,3–11)*

⁴⁷ Sar pana o Isus vaćeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešuduj apostolja. Ov alo koro Isus te

‡ ^{22,32} Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengirí vera. Ko original terđola: "A tu, kad ka irine tut mande, zorjar te phraljen." § ^{22,36} Kad o učenici angleder lelje te propovedinen, o Isus inele but popularno hem o manuša radosno dodžačerena ine okolen kola propovedinena ine e Isusesoro lafi. Akana o stvarija promeninde pe hem but manuša ka protivinen pe e Isuseso hem lesere lafese, i o učenici ka valjani te arakhen pe hem te oven spremna te osigurinen pumari zaštita. * ^{22,38} Šukari! Šaj te značini: 1. da olen isi dovoljno mačija, averčhane: "Akana isi amen dovoljno mačija," ili 2. O Isus mangela olendar te na vaćeren adalestar da isi len mačija: "Dosta više vaćerden oto mačija." Kad o Isus phenda da valjani te činen mačija, ov vaćerda lende oti opasnost savaja ka resel pe. Ov možda na mangija čače olendar te činen mačija hem te maren pe. † ^{22,44} Ano nesave grčka rukopisija nane o 43. hem o 44. stih.

čumudini le ki čham.[‡] **48** A o Isus pučlja le: "Judo, čumudipnaja li predea man, e Čhave e manušesere?"

49 Kad o učenici kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, pučle le: "Gospode, te napadina len li e mačencar?" **50** I jekh olendar khuvda mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhindā lesoro desno kan.

51 A o Isus phendā ple učenikonende: "Ačhaven tumen adalestar! Muken len te čeren adava!" I čhivda plo vas ko than kote o sluga inele čhindo hem sasljarda le. **52** Tegani phendā okolende so ale te dolen le, e šerutne sveštenikonende, e hramesere narednikonende hem e starešinende: "Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. **53** Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinden man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini."[§]

*Oti dar, o Petar hovaj da na pendžari e Isuse
(Mt 26,57-58, 69-75; Mk 14,53-54, 66-72; Jn 18,12-18, 25-27)*

54 I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. **55** Kad resle, tharde jag ko maškar e borosoro hem bešle uzalo late. O Petar bešlo olencar. **56** I nesavi sluškinja dikhla le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhla ano leste hem phendā: "I akava inele e dolime manušeja!"

57 A o Petar hovavđa vaćerindojoj: "Đuvlje, na pendžarava le!"

58 Na nakhlo but palo adava, dikhla le nesavo aver manuš hem phendā: "I tu injan jekh okolendar kola inele e dolime manušeja!"

A o Petar phendā: "Manušeja, na injum!"

59 I kad nakhlo di ko jekh sati, aver nesavo odlučime phendā: "Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!"

60 A o Petar phendā: "Manušeja, na džanav sostar vaćereja!" I ko adava momenti, sar pana vaćeri ine, o bašno đilabđa. **61** Tegani o Gospod o Isus irinda pe hem dikhla ano Petar, a o Petar setindā pe lesere lafendar: "Vaćerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka đilabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man." **62** I iklilo taro boro hem zorale rundā.

*O čuvarija marena muj e Isuseja adalese so na verujinena soi ov proroko
(Mt 26,67-68; Mk 14,65)*

63 O čuvarija lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. **64** Učharde lesere jačha hem phende lese: "Prorokujin ko khuvđa tut!" **65** I bute avere lafencar vredinena ine e Isuse.

*E Isuse dikhena sar krivone adalese so phenela dai o Čhavo e Devlesoro,
dai o Hrist
(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Jn 18,19-24)*

66 Kad disilo, čedinde pe o starešine e jevrevjengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumendje ko sabor^{*} **67** hem phende lese: "Te injan tu o Hrist, phen amendje!" A ov phendā lende:

[‡] **22,47** Adahar ine ko adava vreme o murša pozdravinena avere muršen kola inele familija ili amala te mothoven lende mangipe. [§] **22,53** o zoralipe e tominakoro vladini. Adava značini "o vreme kad o Sotoni vladini". ^{*} **22,66** ko sabor Ko original terđola: "Sinedrion".

"Te phenđum tumende, naka verujinen; ⁶⁸ a te pučljum tumen e Hristestar, naka odgovorinen. ⁶⁹ Ali od akana me, o Čhavo e manušesoro, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro."†

⁷⁰ A on sare pučle e Isuse: "Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?"

A ov phenda lende: "Korkore šukar phenden da injum."

⁷¹ Tegani on phende: "Na valjani amende više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudinđa!"

23

*E Isuse hovavne tužinena anglo Pilat hem anglo Irod
(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Jn 18,28-37)*

¹ Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravnika, ² hem lelje te vaćeren protiv oleste: "Akale manuše arakhljam sar zavodini amare narodo hem vaćeri lende te na platinen o porez e carose, a pese vaćeri dai o Hrist, amaro caro."

³ Tegani o Pilat pučja e Isuse: "Tu li injan o caro e Jevrejengoro?"

A o Isus phenda: "Adahari sar so phendan."

⁴ Tegani o Pilat phenda e šerutne sveštenikonende hem averendje kola inele adari: "Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!"

⁵ Ali on na ačhavde te vičinen: "Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškaro manuša ki sa i phuv e jevrejengiri. Lelja te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak di akate ani diz Jerusalim!"

⁶ A kad o Pilat šunda adava, pučja len nane li o Isus tari Galileja. ⁷ I kad phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalda le koro Irod, kova vladinđa ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalim.

⁸ Kad o Irod dikhla e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder manglja te dikhel le adalese so but šunda olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. ⁹ But so pučja le, ali o Isus ništa na vaćerđa lese. ¹⁰ A adari terđona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vaćerindoj zorale protiv o Isus. ¹¹ A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalda le palal koro Pilat. ¹² Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala.

*O Pilat čerela e narodosiri volja adahar so osudini e Isuse ko meriba
(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Jn 18,39-19,16)*

¹³ A o Pilat vičinđa kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, ¹⁴ i phenda lende: "Anden kora mande akale manuše vaćerindoj da vazdela pobuna maškaro narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhljum nisavi krivica zaki savi tumen tužinena le. ¹⁵ A ni o Irod na arakhla upro leste krivica i adalese bičhalda le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa saveše avela meriba. ¹⁶ Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." ¹⁷*

¹⁸ Ko adava sare so inele adari vičinde: "Mudar adale manuše, a muk amende e Varava!" ¹⁹ (O Varava inele phandlo adalese so učestvujindja ani pobuna savi inele ano Jerusalim hem adalese so mudardja nekas.) ²⁰ A

† ^{22,69} ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro. Ko original terđola: "ki desno strana oto zoralipe e Devlesoro". * ^{23,17} Ano nesave purane grčka rukopisija terđola: "A valjanda zako prazniko te mukel lende jekhe phandle manuše." Dikh Mt 27,15; Mk 15,6.

o Pilat, adalese so manglja te mukel e Isuse, palem vaćerđa olencar, [21](#) ali on vičinde: "Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!"

[22](#) A o Pilat palo trito puti phenda lendje: "A savo bišukaripe čerđa akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le."

[23](#) Ali on na ačhavde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. [24](#) I adalese o Pilat odlučindā te del len adava so mangena. [25](#) Muklja okole kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse dindā ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglja.

E Isuse čhivena ko krsto hem marena muj oleja

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Jn 19,17-27)

[26](#) Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone tari Kirinija[†] sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim.[‡] Čhivde o krsto upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. [27](#) Palo Isus dželo baro narodo maškaro kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. [28](#) Ali o Isus irindā pe nakoro lende hem phenda lendje: "Đuvljalen taro Jerusalim, ma roven zbog adava so ka ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumende hem tumare čhavende. [29](#) Adalese so, ače, avena o diveš kad o manuša ka vaćeren: 'Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čući.'^{*} [30](#) Tegani ka molinen e planinen te peren upro lende hem e bregonen te učharen len. [31](#) Adalese so, te adahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke kašta."[†]

[32](#) A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. [33](#) I kad resle ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e Isuse hem čhivde adale manušen ko avera krstija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtome oti lesiri levo strana.

[34](#) O Isus phenda: "Dade Devla, oprostin lendje, adalese so na džanen so čerena!"[‡] Tegani o vojnici frdinde barbuti hem adahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja.

[35](#) But manuša terdine adari te dikhenfse, a e jevrejengere vladarija marde muj e Isuseja vaćerindo: "Averen spasında, akana nek spasini korkoro pes tei čače ov o Hrist e Devlesoro, o Birime!" [36](#) Hem o

[†] [23,26](#) Kirinija inele diz ki severno Afrika. [‡] [23,26](#) sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim Akate o polje odnosini pe upro gav. Akate na mislini pe da o Simon čerđa buti pese ko polje, adalese soi o anav Simon jevrejsko, a e Jevrejendje na inele muklo te čeren buti ko nesave bitna praznici sar soi i Pasha. [§] [23,29](#) Esavke dive ale 70 berš palo Hrist. E rimesiri vojska opkolinda hem uništinda i diz Jerusalim hem mudarda bute Jevrejen. ^{*} [23,29](#) Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čući Ko original terdola: "Bahtalei o đuvlja kola našti ine te ačhon khamne, o vodjija save na bijande hem o čučija savendar na pilja pe." Akate vaćeri pe adalestar da "ko adala dive" o čhavde taro Jerusalim but ka patinen. Tegani o manuša ka smatrinai da po šukar okolende kolen nane čhavde, adalese so nane te dikhen pumare čhavde sar patinena ili sar merena. [†] [23,31](#) Akava upozorenje koristini pe sar metafora. O šuko kaš thabljola po zorale e sapane kaštestar. O thabljobjai akate metafora zako patnje ili zako kazne. O Isus inele sar sapano kaš adalese so na zaslužindā te thabljol (te patinji). O manuša kola odbinde e Isuse inele sar šuko kaš. On zaslužindā te thabljon (te patinjen) zbog pumare grehija. [‡] [23,34](#) O Isus phenda: "Dade Devla, oprostin lendje, adalese so na džanen so čerena!" Akala lafija nane ano nesave grčka rukopisija.

vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol,[§] **37** vaćerindoj: "Te injan o caro e jevrekengoro, spasin tut!" ³⁸ A upreder lesoro šero terdino znako kote inele pisime: AKAVAI O CARO E JEVREJENGORO

39 Jekh okole dujendar kola inele čhivde ko krsto vredinđa e Isuse vaćerindoj: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?"

40 A o dujto manuš ukorinđa adale so vredinđa e Isuse: "Sar na daraja e Devlestar? Hem tu injan ađahar osudime sar soi ov." ⁴¹ Ali amen pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na čerđa nisavo bišukaripe." ⁴² Tegani phendā: "Isuse, mislin mandar hem ov maje milostivno kad ka vladine sar caro."*

43 A o Isus phendā lese: "Čaće vaćerava će, avdive ka ove mancar ano raj!"

*Ple meribnaja, o Isus mothoj butendē da nane krivo
(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Jn 19,28–30)*

44 A ko ekvaš o dive, i tomina učharda sa i phuv hem ađahar inele trin saća[†], ⁴⁵ adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa[‡] pharavdili ko ekvaš. ⁴⁶ A o Isus vičinđa oto sa o glaso: "Dade, tuće ano vasta mukava o duho mlo!" Kad phendā adava, mulo.

47 A kad e rimesoro kapetani dikhla so ulo, slavinda e Devle vaćerindoj: "Čaće akava manuš inele pravednik!" ⁴⁸ But manuša kola čedinde pe adari te dikhenfse, irindoj čhere khuvena pe ine ko gruđa adalese so ine lende žao. ⁴⁹ A sa e Isusesere pendžarutne, di o đuvlja kola phirde palo leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava.

*E Isusesoro telo čhivena ano grobo
(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Jn 19,38–42)*

50–51 Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. Ov inele šukar hem pravedno manuš kova adžičeri ine e Mesija te anel o carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrekengoro odbor, na složinđa pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. ⁵² Ov dželo koro Pilat hem rodinka te den le o telo e Isusesoro. ⁵³ Tegani huljavda e Isusesoro telo taro krsto, paćarda le čaršaveja hem čhivda le ano grobo savo inele čerđo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhivdo. ⁵⁴ Adava dive inele dive kad o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na ine te avel.

55 A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, dželete e Josifeja hem dikhle sar e Isusesoro telo inele čhivdo ano grobo. ⁵⁶ I irinde pe adari kaj bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen e Isusesoro telo. Ali kad završinde adava, već alo o savato i adava dive na cerde ništa poštujindo i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

[§] **23,36** kaninde le ušli mol Averčhane: "kanindoj e Isuse te pijel ušli mol." I ušli mol inele jeftino piće savo pijena ine o obična manuša. O vojnici marde muj e Isuseja adahar so dinde jeftino piće nekase ko vaćeri dai caro. * **23,42** Ko original terdola: "Isuse, setin tut maje kad ka ave ano to carstvo." † **23,44** Ko original terdola: "taro šofto di ko enjato sati", palo e rimesoro računiba o vreme, ano saveste o dive počinđa ko šov o sati sabajle. ‡ **23,45** e hramesiri zavesa Adaja zavesa inele prekalo 25 metarija uči hem odvojinđa o naj sveto than oto ostatak e hramesoro.

24

*E Isusesoro uštiba taro mule
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Jn 20,1-9)*

¹ Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. ² Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo* dai cidime. ³ Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. ⁴ I sar terđona ine adari zbumine, iklile anglo lende duj manuša ano sjajna šeja. ⁵ O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lendje: "Sose rodena e dživde maškaro mule? ⁶ Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vaćerda tumende pana ani Galileja: ⁷ 'Me, o Čavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čhivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.'

⁸ Tegani on setinde pe da o Isus phendā lendje adava. ⁹ I irinde pe taro grobo palal ki diz te vaćerena adava e dešujekhe apostolendje hem sarijende averende. ¹⁰ Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vaćerde e apostolendje, ¹¹ ali o apostolja na verujinde lendje, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. ¹² A o Petar uštino hem prastandilo di ko grobo. Kad reslo, teljarda pe te dikhel ano grobo, hem dikhlija samo o čaršavi saveja† e Isusesoro telo inele paćardo. I irindā pe palal pučindoj pes so ulo adava.

*O Isus e duje učenikonenđe odrumal objasnini o proroštvia e Hristestar
(Mk 16,12-13)*

¹³ Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalim dešujekh kilometarija.‡ ¹⁴ Odrumal vaćerena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. ¹⁵ I sar vaćerena ine ađahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olencar. ¹⁶ Ali olendje na inele muklo te pendžaren le.

¹⁷ O Isus pučlja len: "Sostar vaćerena maškara tumende phirindo?" Tegani on terdine, a ko lengere muja dikhlijo pe dai žalosna.

¹⁸ Jekh olendar, palo anav Kleopa, phendā lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalim kova na džanel so ulo adari akala dive."

¹⁹ O Isus pučlja len: "So ulo?"

I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarećanineja. Ov inele proroko zoralo ano vaćeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. ²⁰ Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čhivde le ko krsto. ²¹ Amen nadisaljam da ov ka otkupini e Izraelesere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. ²² Hem pana zbuminde amen nesave amare đuvljendar. Sabajleja dželete ko grobo, ²³ ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amendje da dikhle andelen kola vaćerde lendje dai o Isus dživdo. ²⁴ Tegani nesave amendar dželete ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse."

* ^{24,2} o bar savo phandela ine o grobo Adava inele baro, oblikujime, okruglo bar savo inele edobor baro da šaj ine te phandel o ulaz e grobosoro. Nekobor murša valjani ine te gurinen o bar te šaj phravel pe o grobo. † ^{24,12} čaršavi saveja Ko original terđola: "platinena trake savencar". ‡ ^{24,13} dešujekh kilometarija. Ko original terđola: "šovardeš stadijumija". Sar di ko duj saća phirindo.

²⁵ Tegani o Isus phendā lende: "O, sar na haljovena? Sosei tumende pharo te verujinen sa adava so o proroci vaćerde adalestar ano Sveta lila?

²⁶ On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so o Devel ka proslavini le."[§] ²⁷ I tegani lelja te objasnini lende soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere lilendar hem ano sa e prorokonengere lila.

²⁸ Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus čerđa pe da mangela te džal po dur. ²⁹ Ali on terinde le te ačhol vaćerindoj: "Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!" I o Isus ačhilo hem đerdinda olencar ano čher. ³⁰ Kad inele olencar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem dindja len. ³¹ Tegani phravdile lengere jačha hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više anglo lende.

³² Tegani lelje te vaćeren maškara pumende: "Akana džanaja sose amare vile inele tate kad vaćerđa amencar odrumal hem kad objasninda amendje o Sveta lila." ³³ Odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalim. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujejh apostolja hem avera sledbenici e Isusesere ³⁴ kola phende lende: "O Gospod čače uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!" ³⁵ Tegani o duj manuša vaćerde lende sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse kad phaglja o maro.

O Isus ikljola anglo učenici hem dokažini lende dai dživdo (Jn 20,19-23)

³⁶ Sar on vaćerena ine adalestar, o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phendā lende: "Mir tumencar!" ³⁷ A on iznenadinde pe hem darandile adalese so mislinde da dikhena duho. ³⁸ Tegani o Isus phenda lende: "Sose darana? Nane tumen sose te sumnjinen. ³⁹ Dikhen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhken! E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da man isi!" ⁴⁰ Vaćerindoj adava, mothovđa lende ple vasta hem o pre.

⁴¹ On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučlja len: "Isi tumen li nešto hajbnase?"* ⁴² I on dinde le kotor oto peko mačho. ⁴³ Ov lelja hem halja le anglo lende.

O učenici ka svedočinen e Isusestar sa e nacijende

⁴⁴ Tegani o Isus phendā ple učenikonende: "Kad angleder injumle tumencar, vaćerđum tumende da sa valjani te pherđol soi pisime mandarano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija." ⁴⁵ Tegani phravđa lengere jačha te haljoven o Sveta lila, ⁴⁶ i phendā lende: "Ađahari pisime ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule, ⁴⁷ hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijende, počindoj taro Jerusalim, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lende lengere grehija. ⁴⁸ Tumen injen svedoci adalestar.

§ ^{24,26} angleder so o Devel ka proslavini le. Akava odnosini pe upro adava kad o Isus ka lel te vladini hem te primini i čast hem i slava. * ^{24,41} Mangija te hal anglo lende sar te mothoj lende da nane duho.

49 A me ka bičhalav tumende e Svetone Duho, sar so mlo Dad dindža plo lafi. Tumen ačhoven ani diz dikote o zoralipe e Devlesttar naka huljel upra tumende.”[†]

*O učenici dikhena e Isusesoro uštiba ko nebo
(Mk 16,19-20; Čer 1,9-11)*

50 Palo adava, o Isus ikalđa ple učenikonen tari diz hem anda len uzalo gav Vitanija. Adari vazdinđa ple vasta hem blagoslovindja len. **51** I sar blagoslovini len ine, lelja te cidēl pe oendar hem legardilo ko nebo. **52** On pele ko kočija slavindoj le. Tegani pherde oti radost irinde pe ano Jerusalim. **53** I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

[†] **24,49** dikote o zoralipe e Devlesttar naka huljel upra tumende Ko original terdola: “dikote na ovena urjavde e zoralipnaja taro učipe.” E Devlesoro zoralipe ka učhari len adahar sar so o šeja učharena e manuše. Adaleja ka dobinen o zoralipe e Svetone Duhosoro sar te šaj svedočinen averende e Isusestar.